Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 3874 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ NĂM 12 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	9.00	4.50	2.25	
Các làng và các công-sở	14.00	7.00	3.50	
	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres testinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOẠN

Adresse télégraphique : TAMBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 130

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Sự chẩn-tuất cho nạn-dân ở các miền đê vỡ

Cái nạn vỡ đê ở Bắc-kỳ ta bây giờ, kể bao nhiêu vạn con người, con khóc với bố, vợ mếu với chồng, đương ngồng cổ kiễng chân mà trông đợi cái ơn chẩn tuất như mong mẹ về chợ kia, có được chút nào thì cũng đỡ được chút nấy, gấp được ngày nào thì cũng thư cược ngày nấy. Cái nghĩa-vụ của chính-phủ đối với nhân-dân, thì nhân-dân là con mà chính-phủ là cha mẹ, con gào đói la rét, tưởng không có cha mẹ nào lại bịt tai cài trốc, cứ biết một mình ăn yên mặc ấm được cho đành; và chính-phủ lại tức là cái cơ-quan mưu-tính công việc chung của cả nhân-dân, công việc trong dân điều lợi điều hại, cái khổ cái sướng, cái lo cái mừng tức là công việc của chính-phủ phải lo toan mọi cách; các nhà quốc-gia-học đã ví một nước như một nhà, mà chính-phủ tức là người trưởng-tộc trong nhà, nội việc nhà là tự tay mình quản-lý hết, làm một người gia-trưởng mà để cho người trong nhà đói nheo đói nhóc, không lo phương-kế gì cấp dưỡng thì còn có trời đất nào. Ấy vì những lẽ đó mà ngay từ hôm đê mới vỡ, nhà-nước đã cho chở gạo tới phát cho nạn-dân; quan Thống-sứ lại thân đi kinh-lược các miền vỡ đê, xem xét cái tình-trạng khốn k ổ của nhân-dân để liệu bề chẩn-tuất. Nhờ được chính-phủ trông nom săn sóc đến cho như thế thì tuy cái thảm cái lớp sống vùi đã đành thiên-tai không sao tránh khỏi, mà cái nông nỗi bụng đói cật rét cũng còn hòng cứu mạng gặp được cát-tinh, may ra những nạn-dân mình cũng thư được cái cấp-nhiên-mi mà tìm được cái dưỡng phục-hoạt vậy.

Song, người ta vẫn thường nói: nhất pháp-lập, nhất tệ-sinh. Phàm công việc của chính-phủ làm dù lương-háo đến thế nào mà cái cách thi-hành không khôn khéo, cái người thừa-hành không đắc-nhân, thì việc gì cũng có ái tệ-ở đậu trong cả; cho nên có chính hay lại phải có người hay, mà làm thực làm thì mới có thực huệ. Chính-phủ chỉ biết họ cái lệnh chẩn-tuất cho dân, xuất khoản tiền chẩn tuất cho dân, mà thử hỏi từ thừa hành cái việc chẩn tuất ấy là ai? Cứ những câu chuyện phát chẩn mà ta nghe được ở dân-gian về các kỳ trước thì hoặc chẩn bằng tiền, hoặc chẩn bằng gạo, quan tỉnh giao về cho các quan phủ huyện, các quan phủ huyện lại giao cho nha lệ sức tổng lý hương hội đem về cấp phát cho dân; một đồng tiền, một bát gạo tự tay nha lệ mà truyền đến tay tổng lý, nó đã hao hụt mất non nửa rồi, lại tự tay tổng lý mà truyền đến tay dứa dân nghèo đói thật phải trông về đồng tiền bát gạo đó, mà cầm hơi sống cho cha mẹ vợ con đương nhăn-nhó về nỗi cửa nhà khánh kiệt, thì lại hao-hụt đến quá nửa nữa; có khi chính-phủ cũng dự phòng cái lệ ấy mà sức nhân dân tụ tại các nha môn phủ huyện, phải do chính tay các quan phủ huyện phát thẳng cho dân, nhưng dân-cư cách phủ huyện-lỵ thường có chỗ đến mươi mười lăm ky-lô-mét, mà bầu cỏ giờ, cửa có gác, lại không thể trong một ngày một buổi mà nhất-nhất lĩnh xong ngay, những công chẩn chục cháo chợ cơm hàng, thường lại quá cái số bát gạo đồng tiền lĩnh được; mà cái đồng tiền bát gạo đó lại chưa chắc dân nghèo đói đã được toàn thụ-hưởng, đến trời cao xa, bao giờ cũng phải lấy nha lệ làm tay chân, lấy tổng lý làm tai mắt, có đứa chỉ lĩnh chẩn để đi chè chén mà được lòng với nha lệ tổng lý thì phần chẩn được lĩnh trước tiên, mà thật những kẻ gạo không có một hột, tiền không có một đồng, chết đói đến nơi, nhưng nếu chưa biết ở cho các quan bộ hạ ngài hằng lòng, thì nỗi đau khổ của mình cũng chưa sao thấu cho được tới tai đứng thần-quân chứng giám: người ta nói mỗi lần phát chẩn như thế, có đứa được lĩnh chẩn đến hai ba lượt, người-ngường ngồi hàng chéo khước cần-vâu, mà có đứa nhịn đói nhịn khát chực chờn đến mất ngày mấy buổi không được gì cả. Chẳng biết những câu chuyện đó có thật hay không? nhưng đã đốc lòng trừ hại cho dân, thì những điều tệ gì có thể xảy ra cũng đều nên phòng ngừa cho hết.

Thiết tưởng về sự chẩn tuất kỳ này, xin các quan đầu tỉnh, hoặc chính mình thân hành, hoặc sức cho các quan phủ huyện đi về tận từng làng, xét định dứa nào thật là nghèo đói, gọi từng tên một, bắt trình thẻ tùy thân, ghi tên mà phát cho dứa nào gạo tận tay dứa nấy; nhân dân không phải cái nỗi đi về phiền phí, mà những kẻ gian tham giáo trá cũng không còn tìm ra chỗ hở mà giở được cái ngón tạ sự kiếm ăn; cái nhân tâm nhân-chính của chính-phủ mới thật được như mưa hòa móc ngọt nhuần thấm khắp nơi ngõ hẻm hang cùng. Đó là cái hi-vọng rất thiết của nạn-dân miền đê vỡ trông đợi ơn trên, mà chính là cái trách-nhiệm rất to của các quan ta phụng-hành thượng lệnh vậy.

T.

MỘT CÁI LỆ MỚI VỀ VIỆC GIÁ THÚ Ở MẶC-TÂY-KHA

Trước đây tại một cuộc hội nghị một nhà bác học có đề-xướng lên một việc trong việc giá thú nên bắt hai bên phải có giấy chứng-nhận của quan thầy thuốc mới cho phép làm lễ cưới.

Nay các nhà lập pháp ở Mặc-tây-kha đã thi-hành cái ý ấy. Từ giờ ở Mặc-tây-kha ai muốn cưới vợ lấy chồng, ngoài các chứng chỉ thường lệ phải thêm một cái chứng chỉ nữa, là chứng cái có đủ sức lấy vợ lấy chồng được.

Dư luận Mặc-tây-kha lấy làm hoan nghênh bản luật ấy, vì lâu nay đã nghiệm ra nhiều người có bệnh mà lấy vợ lấy chồng, đẻ lũ sinh con, đưa bệnh lây bịnh truyền chúng mà chết mất nhiều lắm.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)
Ngày 9 Août 1926

Việc nước Pháp

Một bức thư ngỏ của ông Clémenceau

Ông Clémenceau có viết một bức thư ngỏ cho M. Coolidge, tổng-thống Hoa-kỳ. Trong bức thư ấy ông có nói các điều khoản về việc hoàn trái đã ấn định ở Washington, tóm lại là đặt các kỳ hạn không đâu, kết cục thành ra một cuộc mở thời lấy đất cát làm của đảm bảo; ông nói không bao giờ người Pháp ưng cái điều khoản ấy, vì nước Pháp không phải là của đem bán, đã là vì các nước bằng lòng cũng không bán được. Vậy nước Hoa-kỳ nên tự nghĩ lại mà quyết định thế nào cho phải.

Các báo đều bình phẩm bức thư ấy, duy có báo *Humanité*, báo *Matin* và báo *Quotidien* là vẫn cứ trách ông Clémenceau là người có lỗi dựng nên một hòa-ước không lợi, còn mọi giá đều khen ngợi bức thư của ông Clémenceau, và nói rằng bức thư ấy thực là hợp với cái tình cảm của quốc-dân, và đồng thanh nói rằng, chỉ thế lực của ông Clémenceau ở Hoa-kỳ vẫn to lắm.

Hội liên-hiệp cộng-hòa dân chủ, có 103 ông nghị-viên và chính-đoàn Marin, đồng thanh quyết nghị khen ông Clémenceau về bức thư của ông.

Ngạch quan thuế

M Bokanowski đệ trình một bản dự án luật pháp xin sửa đổi lại ngạch quan thuế.

Một bản lệnh

Quan báo công bố bản lệnh đặt một sứ thần-phán ở bộ sứ thần nước Pháp tại Trung-hoa. Chức ấy sẽ cử người trong ngạch thẩm phán ở Đông-dương.

Cái vấn đề trái khoán ngoại quốc

Hội đồng tài chánh của thứ dân nghị viện đã cử một phụ-ban để trong vụ nghỉ viện nghỉ sẽ xét lại các giao-ước Londres, và Washington. Phụ ban ấy có 7 viên, chọn trong đủ các đảng. Có MM. Auriol, Chabrun, Barety, Margaine, Darras, Chaumeliet de Rde, và Tinguy du Poulet; Ông chánh hội-đồng tài chánh, ông tổng tiên-thần ấy-viên, ông tiên-thần ấy viên về sổ chi thu cũng có mặt ở trong phụ ban ấy.

Việc nước Anh

Một tờ báo Anh có nói người Anh cho bức thư của ông Clémenceau là một việc đáng kỷ niệm trong sách cuộc phấn tranh về các trái khoản.

Báo *Daily Mail* nói bức thư ấy sẽ có ảnh-hưởng to, nhưng báo *the Evening Standard* nói rằng trong hai năm giới nay, người Hoa-kỳ đã bỏ tới hơn hai triệu dollars vào các đại-kỳ-nghệ ở Âu-châu, và nói cái mục-đích của người Hoa-kỳ là chiếm lấy cả khoáng-sản ở lục-địa.

Việc ở Mỹ châu

Quan tổng-thống Coolidge có nói việc điều đình về trái-khoản đã xong; bức thư của quan Clémenceau là việc riêng, chứ không có gì là chính-thức.

Những nhà kỳ-nghệ Hoa-kỳ, nhiều nhà chế-tạo ô-tô định chế những kiểu xe rất tiện-lợi.

Các rừng ở Bắc-bộ Californie bị hỏa-tai tổn-hại rất nhiều.

Việc nước Đức

Ngày bế mạc tại Munich để làm lễ kỷ niệm hiến-pháp Weimar. Một ông nghị-viện, là M. Wels có nói công-nhận hòa-pháp, thực là công bố một cái chánh-sách hòa-bình. Chánh phủ Bavière không dự lễ kỷ-niệm ấy.

Ở Leipzig cũng làm lễ kỷ niệm trọng thể. (*Indopacifi*)

MỘT CÁI ÁN MẠNG VỀ VĂN-CHƯƠNG

Mấy tháng trước ở nước Pérou chỉ vì hai nhà văn sĩ bình phẩm văn chương và tính ra một cái án mạng. Số là một bữa M. José Santos Chocano, là một nhà văn sĩ ở Pérou đã được giải thưởng văn-chương, có tặng M. Edwin Elmore là một nhà văn-sĩ Hoa kỳ, nhân bình phẩm về tư tưởng và văn chương của một nhà văn sĩ Mạc tây kha, hai bên không hợp ý nhau, cãi cọ nhau kịch liệt, sau thành ra đá nhau, rồi M. José Santos Chocano cầm súng bắn vào M. Edwin Elmore. M. Elmore bị trúng mấy phát chết ngay lập tức. Mới đây tòa án trọng trị ở Pérou kết án nhà văn sĩ phạm tội sát nhân ba năm tù, và 10.000 đồng tiền phạt.

Tin Nam-kỳ

Ngày 10 août

Hội-đồng quản hạt

Ngày hôm qua hồi 16 giờ, hội-đồng quản hạt Nam-kỳ đã khai nghị. Quan quyền Thống-đốc Le Fol có đọc diễn văn, ngài nói đại cương đủ-tình rất yên ổn, và tình thế chánh-trị được mọi sự như ý; nghĩ thuật lại công việc của các sở các ty Nam-kỳ trong độ mới rồi. Sau hội đồng quản hạt đã bàn bạn trị-sự thì các viên trị-sự cũ đều được tái cử. M. Lacaze rotière, chánh-án, MM. Hérard và Lê-quang-Trinh, phó bàn; MM. Allnet và Nguyễn-Mẫn thư-ký.

Sau khi xử các hội-viên về các ban xét mọi việc, và sổ chi-tiêu, thì hội-đồng bỏ về ung chuẩn các lời khởi nghị. Lời thứ nhất gửi cho quan Toàn-quyền như sau này: Hội-đồng quản-hạt xin quan đại-biểu dân-quốc chánh-phủ tại Đông-dương nhận lời của hội-đồng tỏ lòng tận tâm với ngài, và tỏ lòng tin cậy trong các sự cố gắng của ngài để noi theo, và mở mang công cuộc của các nhà cầm quyền chánh trước ngài ở tới Đông-dương.

Trong lời thứ hai, thì hội đồng quản hạt tỏ lòng tin cậy quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ, hứa xin thành thực và tận tâm tận lực cho ngài để theo đuổi cái công cuộc của ngài cho thành-công.

Các lời khác thì gửi lên quan Tổng-thống nước Pháp, quan tổng-lý tân nội-các, quang tổng-trưởng bộ thuộc-địa, và quan Thống-đốc tự-trị Cognacq. (*Indopacifi*)

VĂN UYÊN

Vịnh hoa sen trắng

Vui hạn thường hay thường thứ quen,
Gió lẻ, thuyền đẹp cảnh hồ sen.
Ngàn kình đia ngọc, đài xanh điểm;
Tầm cánh tua vàng, nhị trắng ken.
Hương lạ, xa đưa, hơi gió thoảng;
Nước trong, cao khỏi lớp bùn đen!
Lòng thông bày khiếu, danh quân tử!
Mầm mía hoa cười đáp tiếng khen.

Vịnh hoa sen đỏ

Tạo vui miền ngoài, tưởng đã quen
Lại tới lẻ này, đẹp cảnh sen,
Nước biếc đẹp dòng, bóng thắm nở,
Lá xanh xan-xát, nhị vàng ken.
Lưa hương, bền đượm trong chà tuyết
Kết hạt, tròn xe lớp vỏ đe.....
Lắm ngỏ xinh xinh, hồ sẽ lợp;
Khách qua, người lại mặt nhởi khen!

Ngâm đề hoa sen

Hoa chào cô đến, tiếp người quen;
Càng bạn càng vui tứ cảnh sen.
Mặt ngọc bên mình mây gấm mở;
Má hồng, cửa động thấy tình ken.
Mộc ai, cao nước, vui, yêu, quí;
Đã về: xanh, vàng, đỏ, trắng, đen.
Hương, sắc đượm màu cung thích thường;
Tơ tình vấn-vít, để lòng khen.....

Bát-tràng Vũ-văn-Đẩu.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 28 độ
15 giờ 31 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	11$00
nhì, —	10 10
ba,	9 45
Thóc hạng nhất,	6 80
Ấp ngô	4 70

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Août 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 13 25

Thị giá quốc trái
Ngày 10 Août 1926

3 %	hoãn dần		681.25
3 ½ %	hoãn dần		844.70
4 %	vĩnh viễn	1917	454.80
4 %	»	1918	43 90
5 %	»	1920	681 05
5 %	hoãn dần	1920	681 93
4 %		1925	951 50
5 %	vĩnh-viễn		50 1.65
5 %	1915	1916	521.00

Tin đường sắt. — Con đường số 12 từ Gián-khẩu đến Nho-quan nay đã có thể đi lại được, vì nước ngập có chỗ từ 10 đến 50 cm.

Hội đồng thành phố — Sang tháng Septembre này, hội đồng thành phố sẽ họp tại tòa Đốc lý, do quan Đốc lý Dupuy chủ-tọa.

Các kỳ sư Nhật bản tại Bắc-kỳ. — Phái-bộ các kỹ sư Nhật-bản sang quan-sát xứ Bắc-kỳ ta từ hôm trước thì hiện nay đương đi thăm các mỏ sắt ở Thái-nguyên.

Công hội đồ của đạo công-binh Hanoi. — Trong dịp nước lên này, các binh-lính thuộc đạo công-binh ở Hà-nội, rất có công-lao trong việc hộ đê ở Hà-nội và Gia-lâm, cũng cấp cứu các nạn dân bên cạnh bị lụt. Bởi vậy hiện nay trong tòa tham-mưu nhà binh, đương nghị thưởng thư ng cho các người đã có công ấy.

Các chuyến xe lửa đêm Hanoi Lao kay. — Công ty xe lửa Vân-nam có báo tin rằng, công ty có sắp chạy hai chuyến xe hàn đêm đường Hanoi Laokay từ Gia-lâm đến Yên-viên phải đi để vào những ngày giờ sau này:

Chuyến xe hôm 43 Août 1926 khởi hành từ Hanoi đi Lao kay:

Ở Hanoi đi hồi 5 giờ 34 chiều 13 Août tới Lao kay hồi 5 giờ 17 sớm 14 Août.

Chuyến xe hôm 16 Août 1926 khởi hành từ Laokay về Hanoi:

Ở Laokay đi hồi 8 giờ 35 tối 16 août
Tới Hanoi hồi 6 giờ 45 sớm 17 août.

Kỳ thi tú tài tây khóa thứ hai. — Kỳ thi tú tài tây khóa thứ hai năm nay, ở Hanoi sẽ mở vào ngày thứ hai, 20 septembre 1926 và ở Saigon mở vào ngày thứ hai 4 octobre 1926.

Đơn xin ứng thi ở Hanoi phải gửi đến văn phòng nha Học-chính Đông-dương hạn đến ngày 4 septembre là cùng, ở Saigon phải gửi đến văn phòng học-chính phủ Thống-đốc Nam-kỳ, hạn đến ngày 27 septembre là cùng.

Kỳ thi tú tài bản xứ khóa thứ hai. — Kỳ thi tú tài bản xứ khóa thứ hai năm nay, ở Hanoi sẽ mở vào ngày thứ tư 29 septembre 1926 và ở Saigon mở vào ngày thứ tư 13 octobre 1926.

Đơn xin ứng thi ở Hanoi phải gửi đến văn phòng nha học-chính Đông-pháp hạn đến ngày 13 septembre là cùng, ở Saigon phải gửi đến văn phòng học-chính phủ Thống-đốc Nam-kỳ, hạn đến ngày 27 septembre là cùng.

Lại hai người Âu đi xe đạp vòng thế giới. — Mấy hôm nay, có hai người xứ Lettonie, đi xe đạp vòng thế-giới, đã tới thành-phố ta. Hai người này đi bộ hay khởi làm, chỉ nên đi đến đâu, thì cứ cặm cụi xúm lại xem như đám hội. Cái đó cũng là thường tình; thế mà ngày hôm qua, hai người ấy đi tới phố Paul Bert, thấy rất đông xem, cười nói rầm rĩ, liền quay lại đánh trẻ tên loạn, làm cho trẻ con phải một lúa sợ hãi hồn. Cái tính khí ấy cũng lại kỳ khôi nữa!

Hai người này, khởi hành đi từ xứ năm ngoái. Khi tới thành-phố ta đến số vào các sở công tư lấy chữ ký vào sổ nhật trình, trong sổ có đính nhiều tranh ảnh lắm. Họ lấy chữ ký xong, lại kiếm ngỏ lời nhờ các nhà hàng tâm hằng sẵn giúp tiền cho nữa.

Hội-chợ Hanoi

Mọi việc ở Hội-chợ năm nay sẽ bắt đầu từ ngày 28 Novembre, đến ngày 12 Décembre thì thôi.

SÁU CHỤC NGƯỜI THUYỀN CHẢI BỊ CHẾT ĐỐI TRÊN MỘT CÁI ĐẢO

Ở Riga có tin đến nói rằng sáu chục người ở trận một cái đảo nhỏ trong bể Kara tại Bắc-băng dương, bị chết đến một cách thảm thiết.

Lệ thường mỗi năm một lần ở Arkangel có một cái tàu chạy đến đảo ấy để mua cá khô, tôm khô, và bán cho người dân các vật cần dùng.

Năm nay tàu ấy lại đến, khi thấy thế đến nơi chẳng thấy ai ra đón ở bờ bể như mọi năm, khi lên bờ, vào đến chỗ dân ở, thì chỉ thấy những thây chết mà thôi. Trước không ai hiểu duyên cớ làm sao, sau tìm thấy ở hòa một cái xác chết có mấy tờ giấy chết để lại, thì ra năm nay ở miền ấy tôm cá hiếm quá, dân mong kiếm lấy để cái ăn cũng không được, nên đến người nọ người kia kế tiếp nhau mà chết đói. Sau chỉ còn hai người đàn bà, và hồn người đàn ông. Hai người đàm nhóm nhau lại chết, thì hồn người đàn ông sống sót đem lấy thịt mà ăn, sau cũng lại chết đói, dân người viết mấy trang giấy ấy là chết sau cùng. Tất là sáu mươi người, chỉ vì đói mà chết đến hết.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Ân Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tin nước. — Nước lại xuống. Hôm kia nước lên mạnh, nhưng hôm qua 10 août lại lên yếu suốt ngày hôm qua mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi, nước lên sẽ một phân tây, rồi đến đêm nước lại xuống mạnh: từ 6 giờ tối qua tới 6 giờ sáng nay, nước xuống được 8 phân tây.

Các chỗ võ bên Gia-lâm, mấy hôm nay dân phu làm thâu ngày suốt đêm để hàn khẩu. Nếu trời tạnh ráo luôn lấy mươi hôm, tại việc hàn khẩu mới mong nhanh chóng được.

Sáng hôm qua quan Thống-sứ Robin, quan Thanh-tra Graffeuil phủ Thống-sứ, và quan Công sứ Wintreberi tỉnh Bắc-ninh có đi thăm công việc hàn khẩu các chỗ võ bên Bắc-ninh.

Dân chạy lại phải mấy bữa mưa gió đây đọa rất khổ sở, được hôm nay trời lên, thì công đỡ khổ được một đôi phần.

Ở Hải-dương chỗ võ về Luyện Vĩnh-bảo, nay hàn khẩu cũng sắp xong.

Ở Thái bình, chỗ võ ở Văn quan, bên hữu-ngạn sông Luộc, hiện nay cũng đương hàn khẩu.

* * *

Vỡ chỗ võ Văn-quan này, rộng tới 20 trượng, trong số báo ngày 3 août, bản báo đã đăng tỏ rõng tin tức, nhưng vì chữ « *Văn-quan* », sắp làm là « *Văn giang* », thành thử nhiều người không biết tường lầm là *vỡ đê* « *Văn-giang* ». Nhưng không phải. Đê Văn-giang năm nay cũng xung-yếu lắm, mà nước cao hơn mặt đê tới 2, 3 thước tư, thấm lậu nhiều lắm, lại 4, 5 chỗ lún, thật là nước phần không chắc một. Nhưng nhờ có dân phu hết sức hộ cứu, nên không việc gì.

* * *

Chỗ võ ở Phú-xá nếu tạnh ngót thế này thì sẽ bắt đầu hàn khẩu được. Đê Phúc-viên vẫn giữ rất kiên.

Lục mẫu đơn thứ 5 và thứ 6 đã có bán. Thổ là trọn bộ Lục mẫu-đơn.
5.840

Cấm ô-tô đi đường Hải-dương — Hải-phòng — Ngày hôm kia, quan Thống-sứ Bắc-kỳ có ký nghị định cấm các xe ô-tô vận tải cùng các ô-tô tải nặng từ nay không được đi ở con đường thuộc địa số 5, khoảng từ Hải-dương tới Haiphong.

Chờ bao giờ có đường mới, mới lại được đi lại như cũ.

Dịch trâu bò. — Tại dân-điền Marius Borel ở Mỹ-khê, huyện Thượng-thiện (Sơn tây) hay đương có dịch trâu bò.

RẠP CHỚP-BÓNG CINÉMA PALACE HANOI

CHƯƠNG TRÌNH

Từ thứ tư 4 đến thứ bảy 10 Août 1926

PATHE JOURNAL (Thời-sự)

LA CRUE DU FLEUVE ROUGE
Nước sông Nhị-hà lên to
Phim ảnh của hội Indo-Chine-Film

AMOUR & CARBURATEUR
Ái-tình và hộp máy ô-tô
Đại hài-kịch năm đoạn
Vui suốt trò — Buồn cười vỡ bụng!!!

Cuộc đá bóng thi. — *Bản quán tiếp được bài sau này nhờ đăng báo.*

Nay hội đá bóng « *Eclair* » không dự cuộc, nên M. Nam-Mai có yêu cầu hội « *LaLance* » xuống Nam đá bóng thi với hội « *Stade Hanoïen* » để tranh giải thưởng lần cuối cùng về soupe Nam-Mai 1ère série cho khỏi 15 cuộc vui đã định. Đến 8 giờ sáng chủ nhật 15 Août tới này, hai hội sẽ xuống dự thi và sau cuộc đá bóng thì hồi 9 giờ tối hội S. H. có tổ chức một buổi đánh võ (*boxe anglaise*) tại rạp Nam-Minh, có quan Đốc-lý thành phố Nam-định chủ tọa.

Sau cuộc đấu võ lại có cuộc đấu kịch nữa.

Đấu kịch theo lối cải lương do các tay tài tử ở hội đá bóng *Etoile Rouge* Nam-định đóng giúp.

Vé bán tại nhà M. Tê-sun 27 phố hàng Bún Nam-định và M. Nam mai phố hàng Rượu Nam-định.

Stade Hanoïen lai cảo

Lục-mẫu đơn thứ 5 và thứ 6 đã có bán. Thổ là trọn bộ Lục mẫu-đơn.
5.840

Thăng-thưởng trong ngạch tư-pháp. — Các viên chức tòng-sự trong ngạch tư-pháp có tên sau này đều được thăng:

Lên thông-ngôn hạng hạng tư: MM. Trần-hữu-Định, Lộ-vi-Phúc, thông-ngôn hạng nhất.

Lên thông-ngôn hạng nhất: MM. Hà-văn-Đoan, Trần-văn-Thịnh, Trần-hữu-Phương, Nguyễn-văn-Hanh, Nguyễn-Duy-Du, Hoàng-văn-Huân, thông-ngôn hạng nhì.

Lên thông-ngôn hạng nhì: MM. Ng-huy-Quyền, Ng-cao-Hách thông-ngôn hạng ba.

Lên thông-ngôn hạng năm: M. Đa-văn-An, thông-ngôn hạng sáu.

Lên thông-ngôn hạng sáu: M. Ng-đạt-Cơ, thông-ngôn thí-sai.

M. Trần-Bửu, thông-ngôn tiếng Khách, trước niên bổng là 960 đồng, nay lên 1.020 đồng.

Lên quản hạng nhất: M. Nguyễn-văn-Thi, quản hạng nhì.

Lên đội hạng nhất: M. Trần-văn-Nội, đội hạng nhì.

Lên đội hạng năm: M. Nguyễn-văn-Tâm, thay phái phụ hiến.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thuỷ đã nguyên đăng Bắc-kỳ Bắc-kỳ
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều từ — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG: Giá 1 $ 00
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, số 61
GIÂY nói số 236 ở
Hanoi.

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gió, số nhà 33, Hanoi, dây nói 314.
Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 512

Buổi bắt lính « Nhất phiếu hàng tâm » vừa rồi. — Bản quán tiếp được bài sau này nhờ đăng báo:

Chúng tôi có lời cảm ơn các ông các bà đã có lòng thành đến dự cuộc diễn-kịch « Nhất phiếu hàng tâm » và đến trông nom giúp chúng tôi trong hai tối 31 juillet và 1er août 1926 vừa rồi. Buổi sơ diễn chúng tôi có nhiều điều nhầm lỗi, xin các ông các bà rộng xét mà lượng thứ cho.

Tiền thu hai buổi được 709 $ 30, chúng tôi chi tiêu hết 409 $ 20, còn 300 đồng chúng tôi đã cùng vào hội Bảo-anh, hội đã nhận ngày 5 août 1926 giấy biên lai số 280

Số chi tiêu liệt kê như sau này:

Tiền thuê rạp.	200 $ 00
Là giấy dán tường, giấy quảng-cáo, chương-trình, vé	62 . 00
Thuê ô-tô.	20 . 00
Tem và công dán giấy hoa	8 . 00
Đèn máy trang-hoàng cửa rạp.	10 . 00
Mua vải chăng đường. .	6 . 00
Thuê chăng vải. . . .	9 . 00
Mua lượt và giấy trang-hoàng ô-tô.	5 . 00
Thuê chỗ tập.	30 . 00
Xe cây cải, thuê và mượn tủ, bàn ghế và tiền vặt	59 . 50
Tổ cộng.	410 $ 20

Người đứng thay mặt sở ban diễn-kịch: Ngô-chí-Viễn lai cảo

Mấy lời khai cáo. — Kể từ ngày 11 août 1926 này trở đi, anh em chúng tôi thôi không viết giấp từ *Thực-nghiệp dân-báo* nữa.

Vậy xin các anh em thân thuộc, ai có viết thư gì cho chúng tôi, xin gửi thẳng về quê nhà cho, đừng gửi vào nhà *Thực-nghiệp* nữa.

Nay kính.

Hoàng-phạm-Trân Nhượng-Tống.
Nguyễn-văn-Cúc Thạch-Lũng.
Hoàng-thúc-Trâm Hoa-Bằng.
Tống-sơn-Mi xh. 5.839.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT
Vì hiệu báo chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.
Viết thư mà hỏi giá.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!
Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:
1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*
2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*
3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*
Mỗi quyển . . . . 0 $ 15
Tiền cước thường . . 0 , 05
Tiền cước Recommandé thêm . . . . . 0 , 10
Thư và mandat gởi cho:
M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Colon
HANOI
5701

Một thầy nếp gia tiền bỗng rồi trốn mất. — Người nếp gia tên là Phạm-đình-Kơ, vừa đây tiêu 1 Du của sở mỏ 134 $ 37 rồi trốn đâu mất. Hiện nay đương cho tầm nã.

Về việc dọn trường nữ lưu học sinh đi nơi khác. — Như tin bản quán đăng trong số báo ngày hôm kia, M. Hoàng-xuân-Lan là nghị-viên mới khu thứ V Nam-định nghe thấy tin bộ lưu học sinh đi nơi khác, thì ngay đó cuối tháng ju llet có gửi lên quan Thống-sứ bức thư trình bày với ngài mọi lẽ như sau này:

Hanoi, ngày 23 Juillet 1926

Bẩm quan Thống-sứ,

Tôi kính độ lên quan lớn một điều thỉnh cầu sau này của nhân-dân mà tôi được cái hân-hạnh làm đại-biểu tại nhân-dân đại hội-nghị.

Mới đây, các cha mẹ học trò trường Cao-đẳng tiểu học Pháp bản cơn trai ở phố Đồng-khánh (tức là trường Pasi-Beri cũ) có mượn phòng Canh-nông chuyển đệ lên quan lớn một điều thỉnh-cầu là đi trường học này sang nơi khác, vì rằng trường hãy giờ chật hẹp và không hợp vệ sinh.

Điều thỉnh-cầu như thế thực đáng khen lắm, vì tôi được cái lòng người gai quản lợ toan thọ con cái về cách lịch-sự và đường vệ-sinh là thế nào.

Song có một điều làm cho chúng tôi lo sợ là chúng tôi phòng-thành rằng, quan trên sẽ ấy trường Nữ-lưu học-sinh Annam ở đường Cột-cờ để dọn trường Tây, và lại đi trường Nữ-học Annam đó gần học-trò hơn đến trường phố Đồng-khánh.

Lúc này đang là lúc việc học Pháp-Việt và nhất là việc nữ-học cần phải khuyến-khích hơn cả thì cái ế ấy quan trên dự định mà tôi nói đó có hại gì đến cái công cuộc khai hóa của nhà nước ở Đông-dương này lắm.

Tôi không dại dẫn ấy hội-đồng nhân-dân sắp họp mà để vội thỉnh-cầu quan lớn như vậy, là tôi e rằng điều dự định ấy thi-hành đến nơi rồi.

Vậy dám xin quan lớn làm ơn cứ giữ cho trường Nữ-lưu học-sinh Annam được ở nơi nhà cũ, chớ đừng bắt đi đi nơi khác, vì tôi nhà lấy nghe dân các ông nghị học tiến-bộ tới đã khuyến-khích xin nhà nước dựng lên khiến cho các nhà có con trẻ học chăng những ông nghị-viên nào đã có đi đến xem đều lấy làm ngợi khen lắm.

Nay kính bẩm
Hoàng-xuân-Lan
Nghị-viên Hanoi

ĐÁM CƯỚI NÊN ĐI Ô-TÔ
Xưởng Aviat — Hanoi
Có cho thuê 6-16 lịch-sự 20$ một ngày. Không kể tiền xăng, và tiền dầu hay 0 p. 30 một kilomètre, mà 200 km đi thương thì 0 p. 15 một cây.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI
Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý: khách đã hoan nghênh hãy say thì ở trên lọ thuốc phải có hiệu rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casenave* ».
Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi hàng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3023

Về việc giết người phụ xe ở Đáp-cầu. — Về việc này, ngày khi mới xảy ra, bản báo đã đăng nguyên-ký ký sáng. Nay xét ra thì hai người lính 18 đương trước kia ngồi là can vào việc giết người phụ xe Nguyễn-văn-Tường ở đường Cổ-nhuế đêm 17 rạng 18 avril mới rồi, đều bỏ ra về can cứ, mà lại là do một người lính lệ-đương khác kia. Người lính lệ đương giết người ấy hiện nay còn đương để xét xem định là ai, và hai tên phụ xe Tạ-văn-Tuân Ng.-v.-Cần cũng can vào việc giết người ấy, hiện đều đã bị bắt giam xét.

Lục mẫu đơn thứ 5 và thứ 6 đã có bán. Thổ là trọn bộ Lục mẫu-đơn
5.840

Tại ga xe hỏa và bến tàu thủy — Ngày hôm nay, 11 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại ga xe hỏa

Số người đến: 76 người Âu.
13 5 người Á
Số người đi: 77 người Âu,
1143 người Á.

Tại bến tàu thủy

Số người đến: 36 người lính
340 người Nam
Số người đi: 11 — lính
370 — Nam

Vì nghỉ ốm nên muốn từ trần. — Trần-văn-Bảo tức Lắm, 17 tuổi, lính đi ăn mày, ngày hôm mồng 9 vào hồi 6 giờ rưỡi bị bắt, khi đưa lên sở Cẩm thì định nhảy xuống hồ Hoàn-kiếm tự tử, song chỉ bị quệ chân mà thôi. Đã đưa vào nhà thương.

Đình mất vì tiền. — Mme Latombe Carion ở số 27 đường Bonnifont đi xe hàng số 6 đánh mất cái ví mài hạt để đựng một cái giấy biên lai 300 đồng và một món tiền 90 đồng cùng chìa khóa vật.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	10 Août hồi 6 giờ	10 giờ	11 Août hồi 6 giờ
Lao-kay . .	77.99	78.19	78.89
Yên-báy . .	30.21	30.16	30.26
Việt-trì . .	13.55	13.55	13.50
Hanoi . . .	9.07	9.08	9.00
Vạn-yên . .	7.80	7.80	7.75
Hòn-gai . .	6.56	6.60	6.54
Tuyên-quang.	5.75	5.80	6.35
Phú-đoan . .	21.58	21.18	21.58
Phủ Yên-bình	1.65	1.70	1.75

Trên sông Thái-bình

	10 Août hồi 6 giờ	11 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên .	19.63	20.01
Lẫm	5.15	4.00
Phả-lạng-thương	3.86	3.95
Đáp-cầu . .	4.30	4.32
Phả-lại . . .	3.59	3.66

LỆ MUA BÁO
Xin nhắc lại để các ngài được rõ: Lệ báo chúng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt vui lòng nào mua thì gửi tiền cho: bổ khi-g có tiền gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. Mua báo thì tính từ lúc nào mãng mất thông tây trở đi cho qua.

Tin sau cùng

Ngày 10 Août 1926

Tại nghị-viện Pháp

Hồi 9 giờ 30, hai nghị viện đã họp làm cuộc quốc dân đại nghị tại điện Versailles.

Một việc đình công ở Pháp

Đảng công sản có vận động để làm đình công ở Pas de Calais đình công 24 giờ để biểu tình với thợ mỏ nước Anh, nhưng việc không thành công.

Dịch thổ tả ở Trung-hoa

Ở Thượng-hải mới có định thổ tả đã đặt, chỉ dân Trung-hoa là mắc bệnh thôi. (*Indopacifi*)

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Thành phố ta cũng bị lụt. — Mấy hôm nay mưa luôn như trút nước xuống, làm cho các làng Dahàng, Hàng-kênh, Au-d'ieu A-dương, Đông-khê, Lạc-viên và Gia-viên, đều bị lụt cả. Cả đường Sadi-Carnot, đường Belgique và đường Lạch-tray cũng đều ngập nốn.

Cái đê ở Cầu-cấm bị lún ở chỗ gần là bắt.

Một đám cháy to tối hôm qua vào hai vạn bạc. — Đêm hôm kia, hồi quá nửa đêm, tại kho chứa hàng của nhiều Khách Tchan-ying-Tron, số 164 phố Khách có phát đám. Lửa bén cả sang hai nhà bên cạnh là nhà số 163 và một 166, đều cháy sạch sành sanh cả.

Lớp tiền vài rồng của bộ quản, của sở cẩm, của trại khố xanh, trường kỹ-nghệ và của đạo binh thuộc địa đều đổ đến cứu. Quan Đốc lý cũng tự thân hành đến tận nơi chỉ cháy.

Mãi tới hồi 3 giờ sáng mới đẹp yên được ngọn lửa.

Đến hồi 5 giờ sáng thì binh lính ngoại lính lại bắn lên ở nhà số 163, các binh lính Tây Nam đều cứu ứng, tiền hết sức giúp ngay lên đó. Một người lính tây tên là Lô-văn-Mâm trong khi tháo lện cứu, bị ngã tự trên sợ xuống, chúng 4 thước tây, đều bị thương nặng.

Đám cháy này, tổn thiệt chừng 28 700 đồng, may không ai bị chết cháy cả.

NAM-ĐỊNH

Hội-đồng tỷ-viên thành phố. — M. Bà-duy-Thăng, thư ký kho bạc hưu-trí, nguyên làm tỷ viên tại hội-đồng thành phố từ năm 1913, nay lại thêm bạn 3 năm nữa.

BẮC-NINH

Cái nạn ô-tô. — Hồi quá 8 giờ sáng ngày 3 août vừa rồi, chiếc ô-tô của M. Iphato dit *chauffeur* là Vũ-đình-Cảng cầm máy, đi tới quãng đường làng Bái-thập và Phả mỹ, huyện Siêu-loại, thì chợt phải một người dân bà gánh ngô qua đấy, tên là Thị-Đoạn. Người dân bà ngã; một bánh xe ô-tô đè qua người, một về chân đau bị thương. Chủ xe cho gọi lý-trưởng làng Phả-mỹ ra làm chứng, và giao cho người bị thương năm đồng bạc để đi xe về nhà thương Bắc-ninh chữa.

Số 40

BẮC-TỐNG

Du'ơng-gia-tu'ớng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Khi hai bên giáp trận, *Tào bản* một giáp cưỡi ngựa đứng ở trước hàng quân mà bảo tướng bên *Liêu* rằng:

— *Tống* thiên-tử ngày nay là bậc anh-minh nhân-vũ, thống-nhất được thiên-hạ, sao nhà-ngươi không đầu hàng đi để mà giữ lấy phú quí.

Hạ tư nổi giận mà rằng:

— Nhà-ngươi vô số đem quân đến sâm-nhiễu đất ta. Nếu nhà-ngươi chống lại được với thanh đao ở trong tay ta này thì ta sẽ đầu hàng.

Tào-bản nghịch lại bảo câu tướng rằng:

— Nào các tướng! Ai là người dám ra trận trước để bắt thằng giặc kỳ!

Nói chưa dứt lời thì hông có một tướng mặc giáp trắng hăng-hái tiến ra. Viên tướng ấy là ai? Tức là *Hồ-diên-tán*! *Hồ diên tán* xông lại đánh *Hạ tư*.

Hai bên giao-chiến độ hơn ba mươi hợp thì *Hạ-tư* biết sức không địch nổi, quay ngựa bỏ chạy. *Hồ-diên-tán* thúc ngựa đuổi theo, đâm cho một ngọn giáo vào lưng, *Hạ-tư* chết ngay ở dưới ngựa.

Quân *Liêu* thấy vậy, bỏ chạy tán loạn. *Tào-bản* vẫy toán hậu quân, từ ra thế đuổi đánh, trừ thì chiếm được *Tân-thành*. Ngày hôm sau, đại-binh của *Tào-bản* lại thẳng đường tiến sang đóng ở *Phi hổ-lĩnh*.

Quan trấn-thủ ở đấy là *Lã-hành-đức* nghe tin quân *Tống* kéo đến, liền sang quan chiêu-an-sứ là *Đại bằng-dực* thương-nghị mưu-kế.

Lã-hành đức nói:

— Khi-thế quân *Tống* mạnh lắm, ta không lòng mà địch lại cho nổi, chi bằng ta chịu xin đầu hàng, để giữ cho quân-sĩ tránh khỏi những sự cơ khổ.

Đại-bằng-dực nói:

— Quân *Tống* tự xa mới đến, tất phải mỏi mệt, ta nên thừa thế tiến đánh, tới sau lại nghĩ đến sự cầu xin hàng.

Nói xong, liền đem quân bản-bộ mở cửa quan tiến ra, trông thấy quân *Tống* tổ-lượt kéo đến đầy rẫy khắp chốn giao giã. *Đại-bằng-dực* thúc ngựa tiến ra, quát to lên mà mắng rằng:

— *Tống-tướng* kia! Tham-sâu không nhân, đâm đem quân xâm-phạm đất ta, ngày nay ta sẽ đánh cho hợn các ngươi chẳng còn một mảnh áo giáp nào đem về vậy.

Hồ-diên-tán nghe nói, tức thì múa giáo tiến ra. *Đại-bằng-dực* tay cầm lưỡi búa xông lại đón đánh. Hai bên giao-chiến đã hơn năm mươi hợp, *Hồ diên-tán* giả cách thua, quay ngựa chạy về bản trận.

Đại bằng-dực với vàng thúc ngựa đuổi theo. *Hồ diên-tán* đợi cho đuổi gần tới nơi, liền quát to lên một tiếng mà rằng:

— Bay chạy đàng nào cho thoát khỏi tay ta!

Đại bằng dực giật mình kinh sợ, bị *Hồ diên-tán* bắt sống ở trên mình ngựa. Quân *Tống* thấy thế tiến đánh, quân giặc xin đầu hàng, không biết bao nhiêu mà kể. Tào bản truyền đem *Đại bằng-dực* chém ở dưới chân thành.

Ngày hôm sau, *Lã hành-đức* mở cửa quan xin hàng. Quân *Tống* đã chiếm được *Phi-hổ lĩnh*, lại tiến binh vây thành *Linh khẩu*. Quan trấn-thủ ở *Linh-khẩu*, tên gọi *Hồ-đạt* đem quân ra đánh.

Trông bên *Tống* là *Hồ-diên-tán* thúc ngựa tiến ra, quát to lên mà mắng rằng:

— Lai-tướng kia! Bên mau mau xuống ngựa đầu hàng, may còn được khỏi xẻ tế, nếu không thì lại cứ chiếu theo như lệ mấy viên trấn thủ vừa mới trước đây!

Hồ-đạt hầm hầm nổi giận mà rằng:

— Đứa thất-phu đê-tiện kia! ngày nay ta quyết bắt mày đề đem về đàng nộp chán-công ta!

Nói xong, liền múa đao xông vào đánh. *Hồ diên-tán*. Hai bên giao-chiến đã hơn một trăm hợp mà chưa phân thắng-bại. *Hồ-diên-tán* nghĩ thầm: tài-nghệ giặc này về-đằng lợ thường, ta là tướng phải dùng mưu mới có thể thắng được.

Hồ diên tán nghĩ vậy, mới quay ngựa chạy về bản trận, *Hồ đạt* thúc ngựa đuổi theo. *Hồ diên-tán* đợi cho *Hồ-đạt* đuổi gần tới nơi, liền rút ngọn roi sắt ra, đánh cho một cái vào mũ, *Hồ-đạt* ngã lăn xuống đất mà chết.

Tào bản thấy vậy, thúc thì vậy toàn hậu quân, xung đột tiến vào. Quân giặc thua to, hơn năm nghìn người phải xin đầu hàng. Thế là quân *Tống* đã chiếm được *Linh-khẩu*, cướp được trâu ngựa và lương-thực của quân giặc rất nhiều.

Tào-bản bảo *Hồ diên-tán* rằng:

— Mấy trận đánh mới đây, cái công-trạng của tướng quân rất to, tôi không thể sánh kịp!

Hồ-diên-tán nói:

— Đó đều là nhờ về cái diệu-kế của quan nguyên-soái, chứ tiểu-tướng này có công-trạng gì!

Tào-bản phục *Hồ-diên-tán* là người có lượng, mới người đem tin thắng trận về tâu *Tống Thái-tôn*. *Tống Thái-tôn* khen ngợi mà rằng:

— Quả lại mọ đại-binh của *Tào-bản* lại tiến được chóng như thế.

Nói xong, tức thì sai sứ đến *Linh-khẩu* để truyền lệnh cho *Tào-bản* cùng *Phan-nhân-mỹ* đồng-thời tiến binh. *Tào-bản* tiếp được thánh-chỉ, còn đang ngẫm nghĩ thì bỗng nghe báo đại-binh của *Phan-nhân-mỹ* đã kéo đến *Hàng-châu*. *Tào-bản* sai một toán kị-binh đi đón.

Ngày hôm sau, *Phan-nhân-mỹ* đến *Linh khẩu*, vào yết-kiến *Tào-bản* và nói cho *Tào-bản* biết rằng đã chiếm được *Boán-châu* và *Sóc-châu*, vân vân. Các quan trấn-thủ bên *Liêu* là bọn *Triệu-ngọ-chương* và *Triệu-hi-hiến* sẽ thấy hơn mười người đến xin đầu hàng.

Tào-bản nói:

— Đó đều là nhờ về cái công chỉ-thắng của quan chiêu-thảo (1) vậy. Về thánh-thượng đã có giáng-chỉ cho tôi, để đợi quan chiêu-thảo tới sẽ tiến binh.

Phan-nhân-mỹ khen phải, rồi ngay ngày hôm ấy, đại-binh thẳng tiến về

1. Bấy giờ Phan-nhân-mỹ đang làm chức chiêu-thảo sứ.

lối *Trác châu*. Lại nói chuyện bọn *Da-luật hun-kha* đang đóng quân ở *Văn-châu*, nghe tin quân *Tống* đã đến *Trác-châu*, bèn thì truyền quân tiến mau, hợp-trại ở phía nam thành *Trác-châu*, cách trại quân *Tống* chỉ một mũi dặm.

Da luật hun kha gọi *Da-luật sa* vào mà bảo rằng:

— Quân *Tống* tự xa kéo vào đất ta, tất phải nhọc-mệt, hay tướng-quân đem hai vạn quân ra đóng đến ở phía thành nam, rồi có đứng cách ấy thì, chờ có ra đánh. Đợi khi quân *Tống* lương hết sức kiệt, bấy giờ sẽ đem quân ra đánh:

Da luật sa vâng lệnh đem quân ra đi. *Da luật hun-kha* lại bảo *Boa thắng* rằng:

— Nhà-ngươi đem một vạn hộ binh *Nam-sang Linh-khẩu*, mai-phục ở trong không rằng đề làm cho tuyệt đường vận lương của quân *Tống*.

Boa thắng cũng vâng lệnh đem quân ra đi. *Da-luật-hun-kha* sắt đặt đâu đấy rồi, cứ đến ban đêm thì sai một toán kị binh lẻn sang cướp trại quân *Tống*, hoặc ngày thì lại lấy quân tinh-nhuệ đề hư-trương thành-thế và đứng cách ở-thủ.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

PAR VICTOR HUGO

(Suite)

IX

Un lieu où des convictions sont en train de se former

Il fit un pas, referma machinalement la porte derrière lui, et resta debout, considérant ce qu'il voyait.

C'était une assez vaste enceinte à peine éclairée, tantôt pleine le rumeur, tantôt pleine de silence, où tout l'appareil d'un procès criminel se développait avec sa gravité mesquine et lugubre au milieu de la foule.

A un bout de la salle, celui où il se trouvait, des juges à l'air distrait, en robe usée, se rongeant les ongles ou fermant les paupières ; à l'autre bout, une foule en haillons ; des avocats dans toutes sortes d'attitudes ; des soldats au visage honnête et dur ; de vieilles boiseries tachées, un plafond sale, des tables couvertes d'une serge plutôt jaune que verte, des portes noircies par les mains ; à des clous plantés dans le lambris, des quinquets d'estaminet donnant plus de fumée que de clarté ; sur les tables, des chandelles dans des chandeliers de cuivre ; l'obscurité, la laideur, la tristesse ; et de tout cela se dégageait une impression austère et auguste, car on y sentait cette grande chose humaine qu'on appelle la loi et cette grande chose divine qu'on appelle la justice

Personne dans cette foule ne fit attention à lui. Tous les regards convergeaient vers un point unique, un banc de bois adossé à une petite porte, le long de la muraille, à gauche du président. Sur ce banc, que plusieurs chandelles éclairaient, il y avait un homme entre deux gendarmes.

Cet homme, c'était l'homme.

Il ne le chercha pas, il le vit. Ses yeux allèrent là naturellement, comme s'ils n'avaient su d'avance où était cette figure.

Il crut se voir lui-même, vieilli, non pas sans doute absolument semblable de visage, mais tout pareil d'attitude et d'aspect, avec ces cheveux hérissés, avec cette prunelle fauve et inquiète, avec cette blouse, tel qu'il était le jour où il entrait à Digne, plein de haine et cachant dans son âme ce hideux trésor de pensées affreuses qu'il avait mis dix-neuf ans à ramasser sur le pavé du bagne.

Il se dit avec un frémissement : — Mon Dieu ! est-ce que je redeviendrai ainsi ?

Cet être paraissait au moins soixante ans. Il avait je ne sais quoi de rude, de stupide et d'effarouché.

Au bruit de la porte, on s'était rangé pour lui faire place, le président avait tourné la tête, et comprenant que le personnage qui venait d'entrer était M. le maire de Montreuil sur mer, il l'avait salué. L'avocat général, qui avait vu M. Madeleine à Montreuil-sur-mer où des opérations de son ministère l'avaient plusd'une fois appelé, le reconnut, et salua également. Lui s'en aperçut à peine. Il était en proie à une sorte d'hallucination ; il regardait.

Des juges, un greffier, des gendarmes, une foule de têtes cruellement curieuses, il avait déjà vu cela une fois, autrefois, il y avait vingt-sept ans. Ces choses funestes, il les retrouvait ; elles étaient là elles remuaient, elles existaient. Ce n'était plus un effort de sa mémoire, un mirage de sa pensée, c'étaient de vrais gendarmes et de vrais juges, une vraie foule et de vrais hommes en chair et en os. C'en était fait, il voyait reparaître et revivre autour de lui, avec tout ce que la réalité a de formidable, les aspects monstrueux de son passé.

Tout cela était béant devant lui.

Il en eut horreur, il ferma les yeux, et s'écria au plus profond de son âme : jamais !

Et par un jeu tragique de la destinée qui faisait trembler toutes ses idées et le rendait presque fou, c'était un autre lui-même qui était là ! Cet homme qu'on jugeait, tous l'appelaient Jean Valjean !

Il avait sous les yeux, vision inouïe, une sorte de représentation du moment le plus horrible de sa vie ; jouée par son fantôme.

Tout y était, c'était le même appareil, la même heure de nuit, presque les mêmes faces de juges, de soldats et de spectateurs. Seulement, au-dessus de la tête du président, il y avait un crucifix, chose qui manquait aux tribunaux du temps de sa condamnation. Quand on l'avait jugé, Dieu était absent.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

TIẾNG-SỬ-KÝ, của ông Victor Hugo

MAI-LĨNH-GIANG, VIỆT-DỊCH

(Tiếp theo)

IX

Mười mắt trông thấy đen vị-tất không là trắng

Ông tiến vào một bước, quen tay mà khép cánh-cửa lại, rồi ông đứng đó nhìn cái quang-cảnh hiện ra trước mắt.

Phòng xử án là một cái phòng cũng khá rộng, đèn thắp không được sáng, có lúc om-xòm, có khi im-lặng, đủ cách uy-nghi của một tòa Đại-hình đương xử một việc trọng-phạm, trong cái nghi-tiết bầy ra ở giữa đám đông đó, có một cái vẻ lầm-liệt riêng, nhỏ-nhen như trò con-trẻ, mà sầu-thảm như chỗ đám-ma.

Ở dàng đầu cái chái mà ông đứng thì ngồi một dãy những quan tòa đương vơ-vẩn nghĩ những chuyện gì chứ không nghĩ gì đến việc đương xử, áo thâm đã xơ đã bạc, ông thì ngồi cắn móng tay, ông thì mắt lim-dim ngủ ; ở bên đầu kia thì một lũ lê-dân rách-rưới ; các ông luật-sư thì mỗi ông một dáng đứng ngồi ; xung quanh thì những lính canh đứng, người nào coi bộ cũng ra khắc-trực quá ; xung-quanh tường gỗ lát đã nhiều chỗ có vết, trên trần thì đo-đỏ, những bàn trải dọc quan-lục đã phai hóa ra sắc vàng, cửa ngõ thì nhem-nhuốc những vết chân vết tay ; đèn đóng đanh treo vách thì khói nhiều mà sáng ít, toàn một thứ những đèn hàng rượu hàng nước ; trên các bàn thì nến thắp cắm vào đèn đồng ; vừa tối-tăm, vừa xấu-xí, vừa buồn-rầu ; bấy nhiêu thứ làm cảnh-trí, tiết ra một vẻ nghiêm-trang, uy-vệ, là bởi trong cái trò-cười đó, có hai thứ rất là cao-xa rất là sâu-thẳm, một là cái pháp-luật của người-ta làm ra, hai là cái công-lý là một cái rất lớn-lao của trời vậy.

Trong cả đám đông đó không ai chú-ý đến ông. Bao nhiêu mắt đổ dồn cả lại một chỗ là chỗ kê một cái mẻ bằng gỗ tạp, tựa vào tường, bên một cái cửa nhỏ, về phía tay-trái quan chánh-tòa. Trên cái mẻ ấy có một người ngồi giữa, hai người *sen-đầm* kèm hai bên, trên thì có mấy cây nến thắp sáng rọi xuống.

Người ấy, chính là cái người ấy.

Ông vừa bước vào không phải tìm tự khác nơm thấy. Mắt ông tự-nhiên đưa ngay đến chỗ cái mẻ ấy, như là đã biết trước rằng cái mặt người ấy là tất-nhiên ở chỗ ấy vậy.

Ông nhìn người ấy thì tưởng chừng như mình lại nơm thấy mình, già đi, mặt-mũi thì không giống như đúc, nhưng mà dáng-điệu, hình-thù thì chính là mình. Cúc cũng dựng-đứng lên như thế, hai cái đồng-tử thì hung hung là-lép như chiều sợ-hãi, cũng bận cái áo nhà lam-lũ như khi mình mới đến thành *Digne* thuở trước, cũng một cái bộ-mặt cơ-hàn giản-dị, mà mình đã luyện được ở chốn lao-binh trong mười-chín năm cực-khổ.

Ông nhìn thấy người ấy, rùng mình mà nói trong bụng rằng : — Trời ơi ! rồi ta lại hóa ra như kia hay sao ?

Người ấy trạc ngoài sáu-mươi tuổi rồi. Trong tướng người có một cái vẻ quê-kịch, ngu-xuẩn mà lại cực-cần.

Khi ông mở cửa ra thì những người ngồi gần cửa xê xích ghế ra để lấy chỗ cho ông đi. Quan chánh-tòa thấy tiếng động ngảnh cổ lại, đoán ra người mới vào đó là ông thị-trưởng *Montreuil-sur-mer* bèn gật đầu chào. Quan chưởng-lý nguyên đã nhiều phen đi việc quan đến *Montreuil-sur-mer* và đã biết ông rồi, cũng gật đầu chào. Ông thì chỉ gọi là hơi chú-ý. Nguyên lúc ấy ông như mê như sảng ; chỉ giương mắt nhìn mà thôi.

Các quan-tòa, viên lục-sự, linh *sen-đầm*, một lũ toàn là những đầu lố-nhố, toàn là những kẻ hiếu-kì mà đi xem, không còn biết thương ai nữa, những giống người ấy ông đã từng nơm thấy một lần thuở trước, tính ra đã hai-mươi-bảy năm rồi. Những sự-vật gớ xấu đó, bây-giờ ông lại thấy đây ; thật rõ rành-rành ở đó, quả là hoạt-động. Không phải là một sự tơ-tưởng chuyện cũ, mơ-hồ việc xưa, chính-thị là những *sen-đầm* thật, những quan-tòa thật, một lũ đông người thật, mà những người có thịt có xương thật ở đó. Thôi vậy là thật rồi, những cảnh ghê-gớm thủa trước rành-rành đã hiện lại ra trước mắt mình rồi, mà chắc là sự thật, mới lại càng đáng kinh đáng khiếp chứ !

Thật là một cái cửa địa-ngục mở ra tòng-hồng trước mặt mình.

Ông khiếp quá, nhắm mắt lại, rồi rú thầm lên ở trong bụng một câu : Không khi nào !

Mà nghĩ đến cái tình-cờ dun-dủi một cách đột-ngột lạ-lùng mà run lên không còn ý-kiến nào vững ở trong bụng nữa, tâm-thần hoảng-hốt gần hóa ra điên. Mình ngồi đó rồi mà nhìn ra lại nơm thấy một mình nữa. Cái thằng mà tòa đương xử án khép tội đó, ai ai cũng gọi nó là *Jean Valjean* cả !

Thật là một cái quái-mộng, một cuộc nặng-quàng đènlòa chưa bao giờ thấy, mình ngồi mà xem một tấn tuồng, người ta đương diễn ra để ôn lại một tiết rất ghê-gớm ở trong đời mình, mà kẻ đóng vai mình, lại là một kẻ giống mình như thể cái ma cái bóng mình vậy.

Thật là đã cả, cũng một nghi-tiết ấy, cũng một lúc đêm khuya ấy, cũng gần y như những mặt quan-tòa ấy, linh-tráng ấy, người đi xem ấy. Duy ở trên đầu quan chánh-tòa bây-giờ thấy treo một cây Thánh-giá, khi phiên tòa đại-hình xử án ông năm trước thì thiếu mất cái ấy trong cảnh-trí. Thì ra khi ông phải án thật là Chúa-trời đi vắng.

(Còn nữa)

Tự do diễn đàn

Cái lương hương chính

Từ khi nhà nước thi-hành nghị định cải lương hương chính đến nay, phàm ai có lòng với quốc gia đều lấy làm hoan-nghênh mà mừng thầm cho tiền đồ nước nhà lắm thật thế, một dân tộc hãy còn ấu-trĩ như dân tộc mình, nhân định nước có ba phần thì cần hai phần đến ở người làng xã. Nay nhà nước cho cải lương các hương-thôn, ý chỉ là sửa đổi những tệ tập cũ, mà thi-hành những chính sách mới mẻ, như là lập các hội đồng hương chức để trông coi việc làng, mở học đường cho sự giáo dục được phổ thông, xây nhà hộ-sinh để giúp đỡ đàn bà đẻ, gìn sang đường xá cho sự buôn bán được giao thông tiện lợi, xây nền, xây nắng, đắp đê để tiện việc canh nông, vân vân... Ấy cái tinh lại của sự cải lương hương chính là như thế. Than ôi ! cái chính sách ấy hay thật tốt đẹp thật, thi hành ra đã hơn 3, 4 năm nay rồi, mà sao các dân làng ở các nơi chưa hề thấy nói, chưa thấy hưởng cuộc gì đáng gọi là công cuộc cải-lương cả. Tưởng hoặc trong 100 làng thì được dăm ba làng, nhưng mới gọi là tàng tạm đấy thôi. Còn đại đa số hãy còn lúng túng, dở dở dang dang lắm. Đáng lẽ cải lương mà hóa ra sinh hộ sinh đẳng, định như nay mấy mươi năm, nay người này lên cửa quan kiện chánh hương hội ăn tiền, mai kẻ nọ kiện lý-trưởng phú thu lạm bổ, đến nỗi lắm ông quan phải phát gắt lên rằng : « cải lương thêm hại việc ». Những sự xảy ra như thế chẳng tại ở Hội-đồng hương chức không có người đứng đắn ư ? Nay muốn sự cải lương hương chính thành hiệu-quả tốt đẹp, ta nên kén chọn những người có học thức để tư cách để coi sóc việc làng, dìu dắt dân em lên trên đường văn minh tiến bộ. Nói thế này hoặc có kẻ bỏ lại rằng : những người có chân trong hội đồng hương chức không phải là người học thức có, tư cách có ư ? Ký giả xin thưa, trừ những làng sáo bộ dân anh đứng đầu như là các hương quan hay những người tòng sự với nhà nay về hưu trí rồi không kể, còn phần nhiều những người dân anh không kể có tự cao, đều rất ư trước kia hay huyễn rồi, nhưng ta không thể tin được, vì ở chốn hương thôn cái độ già còn là gì cái thói ăn ở hay chánh phó hương hộ. Phàm ai cũng biết trong một hội đồng hương chức mà sinh hà dân với nhau, thì những công cuộc hữu ích cho dân làng sao thực-hành ra được. Một hội đồng đã cho một cái một dốt đặc cán mai ; thu bao nhiêu quyền chính trong làng vào trong tay bọ thì những người có học thức, đủ tư cách còn muốn ra tranh-biện với bọn bọ làm gì, dành để cho họ ngang dọc tây ý, an phận mình là hơn, còn thừa hơi đâu dưỡng sức. Ấy cái ý kiến phần nhiều người học-thức không muốn ra coi sóc việc làng là như thế đó.

Làm người thấy sự cải-lương hương chính lấy làm chán-ngắt mà thờ ơ ra những câu : dan « lòng »

Vậy ta muốn cho công cuộc cải-lương-hương-chính chóng thành hiệu-quả thì phải làm thế nào ? Ký giả có một cái ý-kiến thiển lậu này bàn ra đây còn trông mong chính-phủ báo-hộ và lời phẩm-bình của các độc-giả ; hay hèn hèn chê.

Như trên kia đã nói đại-đa-số các dân làng phần nhiều chậm cuộc tiến hóa cũng vì các hội-đồng hương-chức. Ta muốn công cuộc cải-lương chóng thành hiệu quả, thì phần yếu trọng nhất là phải lựa chọn, kiểm điểm các hương-chức trước. Về cái vấn đề này chính-phủ nên ban bố ra một đạo nghị-định, lập mỗi một tổng một hội-đồng kiểm-sát những hương chức ở các xã, mỗi xã chọn lấy một người học-thức, đủ tư cách xem may đứng vào địa vị bảng quan, không « a-dua » với bọn « một già » mười xã 10 người như thế, họp nhau thành một hội-đồng hàng tổng riêng.

Hội-đồng ấy được độc-quyền thay mặt quan trên mà đi kiểm-sát những hội-đồng hương-chức các dân xã cải-lương. Thì giờ đi giám-sát không nhất định. Các viên giám-sát ấy đến xã nào phải công-bằng mà tra cứu công-cuộc cải-lương, rồi sang nhau làm tờ biên-bản được đầy đủ gửi lên trình quan Công-sứ đầu tỉnh, chứ không cần phải qua các phủ huyện, vì sợ lắm ông quan không được liêm-khiết. Hễ dân xã nào muốn khiếu oan, về những sự tư-hiếp, cần các chức dịch trong làng, thì cho phép được nộp đơn ở các viên giám sát ấy, để đệ bộ lên quan trên. Nếu quan Sở nhận được tờ trình của các viên giám sát thì, lập tức giao cho các quan phủ huyện xét sự thực-hư. Nếu tờ trình thứ hai cũng giống như tờ trước thì cách ngay những chức dịch đó mà chọn người khác, đã mau-trả thì quan phủ hay quan huyện, đó phải trọng-phạt. Ta cũng biết rằng làm thế này thì bận về đến các quan trên, nhưng đã được cái thì giờ vàng ngọc của các nghị khỏi phải đi thanh-tra. Mỗi một dân xã hễ mấy người, mười dân xã hễ mười người như thế, nay đi giám-sát xã này, mai đi giám-sát xã nọ, thì công cuộc cải-lương may ra có thể thành hiệu-quả được. Những viên chức-dịch đó nếu có công cũng sẽ được ân-thưởng. Vài lời quê-kịch xin chính-phủ lượng xét cho.

Ng-văn-Hoan (Nam-định)

Tân-Dân-Thuyết

(Dịch sách Tàu)

(Tiếp theo)

Thế nào gọi là quan-hệ về mọi-giao ? Từ thế-kỷ thứ XVI đến nay, Âu-châu sở dĩ phát-đạt, thế-giới sở dĩ tiến bộ, đều bởi cái chủ-nghĩa dân tộc lan-truyền sung khích mà nên. Chủ-nghĩa dân-tộc là gì ? nghĩa là người trong một địa-phương mà cùng chủng-tộc, cùng ngôn-ngữ, cùng tiếng giọng, cùng tập tục, coi nhau như đồng-bào, cần có một chính-phủ độc-lập tự-trị tổ-chức hoàn-toàn để mà trị-bình việc sống-thác vậy.

Cái chủ-nghĩa ấy đã rất phát đạt, dần dần đến cuối thế-kỷ thứ XIX, lại tiến đến chủ-nghĩa dân-tộc đế-quốc. Chủ-nghĩa dân-tộc đế-quốc là gì ? Nghĩa là cái thực-lực của quốc-dân đã sung-túc ở trong mà thế tất phải đẩy ra ngoài, mới chiếm-chấm các khoảng trương quyền-lực ở nơi khác, để làm vì lẽ cho ta. Cách ba-thả này, hoặc dùng binh-lực, hoặc dùng thương vụ, hoặc dùng công-nghiệp, hoặc dùng giáo hội mà đưa đem chính-sách đế chủ-bay điều-bộ đó. Vừa rồi như nước *Nga* đối với *Tây-bá lợi á*, nước *Đức* đối với *A-phi lợi-gia*, nước *Mỹ* đối với *Phi luật-tân*, nước *Anh* đối với *Ba-tư*, đều bởi cái lẽ sống còn của chủ-nghĩa mới ấy xô-đẩy mà không thể được đứng vậy.

Ngày nay ở về Đông-phương đại-lục có một nước rất lớn, một cõi rất béo-tốt, một chính-phủ rất hủ-hại, một quốc-dân rất liệt-nhược, kẻ kia một sớm đi đêm b'ết tình-hình, tối đem cái chủ-nghĩa dân-tộc đế-quốc mà xúm nhau quay hướng về phía ấy, khác nào như đàn kiến bám vào con chiếc, muốn mấy tên trở vào cái đích. Kìa như người *Nga* đối với *Mãn châu*, người *Đức* đối với *Sơn-đông*, người *Anh* đối với một sông *Dương-tử*, người *Nhật* đối với *Phúc-kiến*, cũng đều bởi cái lẽ sống còn chủ-nghĩa mới ấy xô đẩy mà không thể được đứng vậy.

Ôi ! cái chủ-nghĩa dân-tộc đế-quốc cùng cái chủ-nghĩa đế-quốc đời xưa khác nhau. Đời xưa như *A-lịch sơn-đại*, như *Chà-lộ-man*, như *Thành-cát tư-hãn*, như *Nã-phá-luân* đều có cái hùng-đỏ, cái viễn-lược muốn tung-hoành trong cõi vì thôn-tính kẻ yếu. Tuy vậy, một đàng thì bởi cái lòng hăng-hái của một người ; một đàng thì bởi cái sức bành trướng của dân-tộc ; một đàng thì vì uy-quyền cai khiến ; một đàng thì bị thời-thế đưa đẩy. Cho nên cái chủ nghĩa đế-quốc đã có xâm-lược, chẳng qua một thời, khác nào như trận gió tập mưa rào, chỉ trong một buổi sớm đã ngớt cơn ngay được ; còn như cái chủ-nghĩa dân-tộc đế-quốc thì sự thôn-tính đến là dai lâu, mỗi ngày một mở rộng, mỗi ngày một ăn sâu vậy.

Trung-quốc ta không may mà đương cái trung-tâm điểm ở trong cái xoáy nước ấy, biết dùng cách nào mà đối-đãi cho được ? Kẻ kia vì cái lòng bành-trướng của một hai người mà đến thì ta còn có thể nhờ sức của một hai bậc anh-hùng để mà đối địch ; nhưng kẻ kia vì cái sự thế bắt đầu đi của cả dân tộc mà đến thì ta phỏ cái năng-lực của toàn-thể dân-tộc ta, tất không sao mà đỡ nhỡ được. Kẻ kia vì cái khí-diễm đã đội trong một thời mà đến thì ta còn có thể dùng cái huyết-đồng hăng-hái trong một thời để mà phòng thủ ; nhưng kẻ kia vì cái chính sách đã lâu mà đến thì ta phải nghĩ cái mưu xa hàng trăm nghìn năm, tất không sao mà sinh tồn được.

Nay hãy xem như một cái bình nước, nước trong còn vơi thì nước người mới có thể trần vào được, nếu nước trong đã đầy tắp miệng bình, không còn dư một khe hở thì nước người còn trần vào chỗ nào. Thế thì ngày nay muốn đương lại cái chủ-nghĩa dân-tộc đế-quốc của liệt-cường để vãn-hồi hạo-kiếp mà cứu-vớt sinh-linh thì tất là phải thực-hành cái chính sách dân-tộc chủ-nghĩa. Muốn thực-hành cái chính-sách dân-tộc chủ-nghĩa ở Trung-quốc này, trừ bỏ cái độc tà-dân sẽ không còn cách nào.

(Còn nữa) M.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 12 août 1926 hồi 9 giờ. — Tại tòa bố phủ Thống-sứ Hanoi gọi lĩnh trưng việc vận-tải 6-16 tấn Lao-kay đến Chapa và từ Chapa đến Lao-kay trong hạn ba năm kể từ ngày 1er octobre 1926 đến 30 septembre 1929.

Điều lệ lĩnh trưng đề tại tòa bố phủ Thống-sứ Hanoi.

Ngày 12 août 1926 hồi 16 giờ. — Tại sở công-chính Bắc-kỳ gọi lĩnh trưng làm một cái lò-cốt có buồng lớn cho phủ Ứng-hòa tỉnh Hà đông.

Tiền ký-quỹ tạm 25 đồng.

Ngày 13 août 1926 hồi 9 giờ.— Tại tòa Đốc-lý Hanoi gọi lĩnh trưng xi-măng hạng nhất đúng cho thành-phố trong năm năm 1926.

Tiền ký quỹ nhất-định là 1.000 fr.

Điều-lệ để tại sở Lục-lộ thành-phố.

Ngày 14 août 1926 hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi lĩnh trưng xây một bức tường ở đường Buồi cho trường Bảo-hộ.

Ký quỹ tạm 14 đồng.

Các giấy má về việc lĩnh-trưng để tại phòng giấy quan chánh sở công-tác Hanoi (chef du Service des Bâtiments civils) và tại phòng Công-tác Haiphong.

Ngày 16 août 1926 hồi 16 giờ.— Tại sở Công-chính Hanoi đấu giá làm nhà ở cho các thư ký sở Công-chính Lao-kay.

Việc làm đáng 8,958 $ 06.

Ký quỹ tạm 150.00.

Các giấy má về việc đấu giá để tại phòng giấy quan chánh công-tác Hanoi và Haiphong.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh-trưng các sở và gửi in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa bố nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại sở Hỏa-xa phía Bắc, nhà ga-ra Hanoi sẽ gọi lĩnh trưng cho các đạo Hỏa-xa phía Bắc ở Hanoi và đạo Trung-ương Trung-kỳ ở Tourane.

Lô thứ nhất.— Bảy vạn bốn nghìn kilos (74.000 k.) dầu để bôi trục bánh xe.

Lô thứ nhì. — Sáu vạn sáu nghìn kilos (66.000 k.) dầu để bôi các máy xe hỏa.

Các giấy má về khoản giấy lĩnh trưng hiện để tại các phòng giấy quan kỹ sư chánh đạo hỏa-xa phía Bắc ở ga Hanoi và phòng giấy quan kỹ-sư chánh sở Hàng-hải (chef du Service maritime du Tonkin) ở Haiphong.

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 83, Phố hàng Đồng

ĐIỆN-THOẠI số 150

CỬI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tất có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có xưởng tại Bép-cầu, Yên-viên, Bắc-ninh

Những bộ từ đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau nay :

Quyển I	225 trang, bán.	0 $ 50	
— II	269 —	0 45	
— III và IV	159 —	0 35	
— V và VI	193 —	0 45	

Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển. . . . . . 0 $ 20

Cả bốn quyển gửi làm một xứ 2 60

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Passage du Saint-Bernard par l'armée française

Chaque jour, il devait passer une des divisions de l'armée. L'opération devait donc durer plusieurs jours, surtout à cause du matériel, qu'il fallait faire passer avec les divisions. On se mit à l'œuvre pendant que les troupes se succédaient. On fit d'abord voyager les vivres et les munitions. Pour cette partie du matériel qu'on pouvait diviser, placer sur les dos des mulets dans de petites caisses, la difficulté ne fut pas aussi grande que pour le reste.

On s'occupe enfin de l'artillerie, les affuts et les caissons avaient été démontés et placés sur des mulets. Restaient les pièces de canon elles mêmes On imagina de partager par le milieu des troncs de sapin, de les creuser, d'envelopper avec deux de ces demi-troncs une pièce d'artillerie et de la trainer ainsi enveloppée le long des ravins Grâce à ces précautions, aucun choc ne pouvait l'endommager. des mulets furent attelés à ce singulier fardeau, et servirent à élever quelques pièces jusqu'au sommet du col.

Mais la descente était plus difficile, on ne pouvait l'opérer qu'à force bras et en courant des dangers infinis, parce qu'il fallait retenir la pièce et l'empêcher, en la retenant, de rouler dans les précipices.

Malheureusement les mulets commençaient à manquer. Les muletiers surtout, dont il fallait un grand nombre étaient épuisés. On songea dès lors à recourir à d'autres moyens. On offrit aux paysans des environs jusqu'à mille francs par pièce de canon qu'ils consentiraient à trainer de Saint Pierre à Saint Remy. Il fallait cent hommes pour en trainer une seu'e, un jour pour la monter, un jour pour la descendre. Quelques centaines de paysans se présentèrent, et transportèrent en effet, quelques pièces de canon, conduits par les artilleurs qui les dirigeaient. Mais l'appât même du gain ne put pas les décider à renouveler cet effort. Ils disparurent tous, et malgré les officiers envoyés à leur recherche et prodiguant l'argent pour les ramener, il fallut y renoncer, et demander aux soldats des divisions de trainer eux-mêmes leur artillerie.

On pouvait tout obtenir de ces soldats dévoués. Pour les encourager, on leur promit l'argent que les paysans épuisés ne voulaient plus gagner; mais ils refusèrent, disant que c'était un devoir d'honneur pour une troupe de sauver ses canons, et se saisirent des pièces abandonnées. Des troupes de cent hommes, sortis successivement des rangs, les trainaient chacun à son tour. La musique jouait des airs animés dans les passages difficiles et les encourageait à surmonter ces obstacles d'une nature si nouvelle. Arrivé au faite des sommets, on trouvait les rafraichissements préparés par les religieux du Saint-Bernard; on prenait quelque repos pour recommencer à la descente de plus grands et de plus périlleux efforts. On vit même deux divisions, à qui l'heure avancée ne permettait pas de descendre dans la même journée, aimer mieux bivouaquer dans la neige que de se séparer de leurs canons. Heureusement le ciel était serein, et on n'eut pas à braver, outre les difficultés des lieux, les rigueurs du temps.

Thiers

Binh-gia Pháp đi qua đèo Saint-Bernard

Mỗi một ngày phải cho một sư-đoàn đi qua đèo ấy. Công việc phải nhiều ngày mới xong, nhất là vì những vật-liệu khí-giới phải đem theo với sư-đoàn. Trong khi quân lính kế tiếp nhau thì cũng thì vật-liệu khí giới đi. Trước tiên thì những lương-thực và súng đạn. Về các thứ ấy có thể chia ra được và đóng vào rương nhỏ cho la chở đi kể cũng không khó bằng các thứ khác.

Sau mới chở đến đại-bác. Xe tải súng và xe tải đạn thì theo ra mà đặt trên mình la. Còn chính những đại-bác thì không tháo ra được. Người ta mới nghĩ cách bỏ gốc cây thông ra làm đôi, khoét ruột nó đi rồi lấy hai mảnh ấp lấy súng mà kéo theo dọc những vệt đất trũng. Nước thế cho nên súng không bị đụng chạm mà lỏng được. Mấy la vào súng bó-buộc như thế, thì kéo được mấy khẩu lên trên ngọn đèo.

Nhưng lúc xuống đèo lại khó hơn; phải có nhiều người giáp sức vào, mà rất là nguy hiểm. vì phải giữ lấy khẩu súng làm sao để cho nó khỏi lăn xuống dưới vực.

Lại khẩu một nỗi la cũng không có đủ dùng. Lính đặt la cũng thiếu, vì phải cần nhiều người mới được, mà họ lại nhược hết sức. Bấy giờ mới nghĩ ra dùng cách khác, phải thuê người nhà quê ở chân đấy, mỗi khẩu súng là một người quan họ mới khẳng lo-ng kéo từ Saint Pierre đến Saint Remy; phải một trăm người mới kéo nổi một khẩu súng. một ngày đề lên đốc, một ngày để xuống dốc. Có mấy trăm người dân quê đến và chỉ được mấy khẩu súng, lính pháo thủ thì đốc thúc bảo ban họ. Nhưng tuy rằng tiền lợi là mà họ cũng không thể làm được nữa, phải bỏ hết. Dù có sai quan võ đi tìm họ mà tung tiền để mộ họ. Nhưng sau cũng phải chịu thế, lại phải hết linh đoàn nào cho lấy đại-bác của đoàn ấy.

Các hàng quân lính tận tâm kể bảo họ làm cái gì cũng được. Các quan muốn khuyến-khích họ, nói có hứa đem số tiền mà bọn nhà quê nhược hết sức không nhẫn được đề cấp cho họ, nhưng họ từ chối nói rằng cái danh-nghĩa của quân lính là phải cứu lấy khí-giới của mình, rồi họ đi mà kéo đại-bác bỏ đấy. Trong các hàng quân cứ một trăm người mệt, hết toán lấy đến toán khác lần lượt nhau mà kéo súng. Đến những đoạn đường khó, nhọc-nhằn cả những khẩu mạnh mẽ mà khuyến miễn quân lính gắng sức thêm lên. Lại có hai sư-đoàn vì giới khuya quá, trong một ngày không thể vừa lên lại vừa xuống được, đành đóng trại nằm trong chỗ tuyết chồng chất không chịu rời đại-bác của mình ra. May thay giới hôm ấy thanh-bình, người cái cảnh đường đất khó-khăn, may không thêm cái cảnh tử-tiết nữa nữa.

N. V. L.

Cái sự-nghiệp của một nhà chế-tạo ở Pháp

Ông Louis Renault

Bọc đến cái tên Louis Renault, tài mấy nhà chơi ô-tô tất ai cũng biết. Thực thế, ông Renault là một nhà chế tạo ô-tô có tiếng ở nước Pháp và xe ô tô của ông ở Đông-dương này dùng cũng nhiều. Ông năm nay mới ngót 50 tuổi, người còn mạnh-mẽ tinh-lợ lắm. Ông bắt đầu làm nghề ô-tô đến nay đã ba chục năm, mà cái sự-nghiệp lớn lao của ông bây giờ, trực là cái phần về cái trí thông-minh, cái tích cần mẫn của ông mà nên vậy.

Các nhà máy của ông bây giờ thường dùng hàng ngày 30 000 người thợ, lúc buổi đầu về năm 1876 số thợ chỉ có 6 người mà thôi. Ngày nay ai vào nhà máy lớn lao của ông, còn trông thấy ở chỗ trước cửa nhà giấy, có một cái khu đất trống cỏ, trên có một cái nhà con mọn mái. Cái nhà con ấy tức là cái nhà máy thứ nhất của ông đấy, mà nay ông còn giữ lại để làm kỷ-niệm. Lúc bấy giờ ông mới có 18 tuổi, ông đã tỏ ích người có trí lắm. Ấy ông cặm-cụi cả ngày ở cái nhà ấy là nơi của người làm vườn để cuốc vồng, mà làm nên cái xe ô-tô thứ nhất của ông. Lúc bấy giờ ông có hỏi người thợ, hiện nay đã quá khứ rồi, mà một người lại chết một cách thảm thiết, trong cuộc thi ô-tô Paris-Madrid Ông Louis Renault đã thắng trong cuộc ấy, đến Bordeaux trong một lúc vừa được tin mừng về cuộc thắng lợi của mình, và tin buồn về việc người giáp việc bị hại.

Mấy tháng sau cuộc thi ấy, số thợ trong xưởng tăng lên làm sáu người. Sáu người thợ này bây giờ vẫn làm với ông, và lương bổng được ông đãi cho rất hậu. Đến năm 1911, số thợ tăng lên là 4000 người, đến năm 1914, thì lại tăng làm 9 000 người, đến nay số thợ là 28.000 người. Thợ thuyền cùng gia quyến của thợ thuyền ở cả trong khu nhà máy, rộng rãi mỗi mét bao bọc hết một xã.

Trong sự-nghiệp chế-tạo của ông có một điều này nên tỏ nhặc, là một cái xe vẽ năm 1897, và một cái xe vẽ năm 1926, đem so với nhau về phần tinh xảo có khác, những máy móc trong xe hai đằng cũng đã bộ phận như nhau. Đó là một điều khác người, vì xưa nay các nhà chế-tạo nhà nào cũng thường nhân những điều hay của người tìm được, mà đem về chăm chước vào máy của mình cho được tinh xảo hơn. Ông Renault thì không. Kiểu xe của ông bây giờ là nhân những máy móc của ông đã nghĩ ra từ ba chục năm về trước, mà làm cho được tinh xảo hoàn thiện hơn chứ ông không phải bỏ cái gì của các kiểu xe khác.

Trong cái phương-pháp chế-tạo của ông, ông hết sức tìm tòi làm thế nào cho người dùng xe của ông được tiện-lợi đến cực điểm, như đỡ tốn dầu xăng, xe đi được nhanh, được êm đặt, người ngồi được dễ chịu, vân vân. Trong ba mươi năm giời nay, một ông đã nghĩ ra được bao nhiêu điều mới, và các giấy má thuật các việc cải-tạo của ông đáng được hai quyển sách dày.

Ông Renault chẳng những là một nhà chế tạo giỏi, doanh nghiệp tài mà thôi, ông lại là một người nghĩa-hiệp, một nhà ái quốc nữa. Trong buổi đại chiến-tranh mới rồi, biết bao nhiêu người nhân lúc nước gặp buổi nguy nan mà làm nên giàu có một cách nhanh chóng lạ thường, nhưng ông lại quên lấn cái tư lợi mình mà đem thì trí sang vào việc công ích. Ấy chính ông đã chế ra cái tàu bò dùng trong việc phá thành lũy. Mười lăm tháng sau ngày khai chiến, đạo binh Maugin có bảy trăm tàu bò, khởi binh từ rừng Villers Cotterets mà khai thế công với địch quân, thực là địch quân bất đầu bị nguy từ đấy vậy.

Ông lại đem hết thì trí mà chế ra các máy phát-động rất khỏe, rất chắc, vì ông hiểu rằng trong việc chiến-tranh cái công dụng của tàu bay to lắm.

Trong buổi chiến-tranh, khi nhà nước có lệnh hạn chế sự tiêu-thụ dầu xăng, trong dịp ấy ông lại tổ ra một người rất biết tôn luật pháp. Bao giờ ông cũng đến nhà máy trước mọi người, và cũng trở về sau mọi người, mà trong mấy tháng giời có lệ cấm ấy ông không từng đi 6-10,chỉ toàn đi xe đạp mà thôi.

Nhiều người thấy ông không xuất thân trường kỹ sư nào, mà gây dựng được cái sự nghiệp lớn lao thì lấy làm lạ. Nhưng việc ấy trường cũng không lấy gì là lạ cho lắm. Trường học không có gây nên được người biết-thì. Cái học chỉ có cái ích là khai phát thêm những cái khiếu có-hữu, nhưng không phải chỉ có một sự học mà tiết nhiều trở nên một nhà doanh nghiệp được. Một người doanh nghiệp phải có năm hạng đức tính sau này:

1. Phải có chí cương-quyết, nhẫn nại mới làm được việc; 2. Có trí thông-minh, để ấn định cái sống việc sắn mình; 3. Có it nhiều trí thức về khoa-học để lợi dụng những việc mình quan sát được; 4. Có biết tâm lý học để lợi dụng tài-năng của những người giúp việc cho mình; 5 Phải có cái tinh thần về chức nghiệp của mình.

Ký-giả đề cái trí-thức về chức-nghiệp vào cuối cùng, không phải là vô tình đâu. Thực thế, một người sẽ nhà máy như ông Renault cần có trí sáng kiến hơn là biết vận mấy dàng máy, cũng như một ông tướng cần nhanh trí mà quyết định hơn là bắn giỏi vậy.

Vậy ông Renault thì có những tính gì hơn người? Trước nhất ông có cái chí rất bền, và cái óc rất chăm chỉ, mà lại sẵn khiếu quan sát.

Về đường trí thức, thì ông có trí phán đoán. nghĩa là có cái khiếu hiểu sự quan hệ của các sự vật đối với nhau, cái khiếu lý hội được các ý tưởng trừu-tượng và phân biệt được một cái ý tưởng đúng với một cái ý tưởng lầm. Ngoại giả ông còn có một cái khiếu nữa là cái khiếu hiểu lẽ thường. Cái khiếu ấy rất quý là vì những nhà chỉ chuyên về một trừu tượng, xét các sự vật chỉ hiểt một mặt, lầm khi ví thế mà hóa cái khiếu hiểu lẽ thường.

Và ông Louis Renault kĩ ông phải là vô học. Ông là con trai thứ ba một nhà kỹ-nghệ ở Par's Ông tăng học ở trường học Condorcet, nhưng trước khi có hãng trang-học ông đã tri thức phổ thông, ông tự nghĩ mà suy lấy mọi việc, thế mà ông công ông đã làm gì các nhà kỹ sư. Giả sử ông học nữa thì cũng đỗ thừa bằng kỹ sư, nhưng đã có thêm được cái văn bằng cũng không tăng giá trị được chút nào. Vì như trên kia đã nói cái học không thể gây được người tài, cái tài là tự trời phú cho như ông Louis Renault này vậy.

L. Th.

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

Hoa Đào Trước Gió

(MẠN-THUYỀN TỈNH NỮ-LANG)

(Nghiêu-hiệp tiên-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$ 60. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho:

M. BÙI-KHẮC-NGỌC

Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

0.150

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp đẽ chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nát chai (liège) đủ các lối. Hàng gửi lính hóa giao ngân, nhưng phải gửi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhân

Nhiễu tây. . . . . 3$80 - 3$00 | Lượt, . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$80

Mũ nát chai: 2$00 - 2$50

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC:

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan, còn thì đóng làm 20 tháng mỗi tháng ba mươi quan. Nộp tiền lần đầu, tiền được ngay rồi về, riêng mình có quyền sở-hữu, bỏ vé trắng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu khó đành dịn một tí, thật hầu như không nghỉ đến, mà đã được dự các cuộc rút số, lại được có quyền rẻ-bán một cái vé rồi quy có sinh lợi-tức.

Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm tiền kỳ dự cuộc rút số: 1 le Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có:

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Biên rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng đề trúng làm

Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nên gửi 20 quan cho ông thủ-chiêm phụ:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Tiệm bán xe máy theo như bức thư ngày 23 Mars 1920, các nhà mua xe được đủ điều khẩn chân

LẠI MỚI CÓ

Kính trình quí khách,

Bản-hiệu mới nhận được crème « Vernisian » để đánh giầy ta, giầy tây bằng da láng (verni), thứ thuốc này bôi vào láng càng để ngâm lâu da càng bóng và mềm, láng không hay rộp.

NGUYỄN-TIẾN HÂM

Bottier - Chapelier

7, Rue des Cabasses, Hanoi

CASQUES en LIÈGE

3$, 2$50 ET 1$80

Mũ làm, máy ép, máy viền,

Rất đẹp, rẻ tiền, ai chẳng thích mua!!

Có bán cả rút, hồ cao-su và liège để làm mũ.

NGUYỄN-NGỌC-LINH

104, Rue du Chanvre, Hanoi

Fabrique à Khâm-thiên

près Gare Hanoi

KHĂN XẾP

8870, 1850 à 2630

8007

RẤT CÓ DANH TIẾNG!

ĐẠI-QUANG ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

BOULEVARD TỔNG-ĐỐC PHƯƠNG, N° 25 — CHOLON

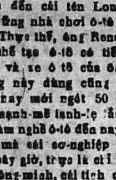
DẦU THƯỢNG-HẢI N° 38

Chữa trị các chứng bịnh kể ra sau này:

1° — Bốn mặn cảm mạo nghẹt mũi, nhức đầu, tay chơn bải hoải, cảm nhằm khí độc, trong uống ngoài thoa thấy đều dùng được.

2° — Trẹo trục đau bụng, ăn uống không tiêu, sinh bụng ợ chua, lòng nhu lửa đốt, trong bụng quặn đau, trúng thử trúng hàn, ngoài thoa trong uống, cũng đều dùng được.

3° — Bàm lên chận nghẹn, bất tỉnh nhơn sự, hàm răng ngậm cứng, tức thì phải dùng dầu nầy mà thoa nơi phía trong môi và thoa luôn nơi màng tang thoa dưới cổ hai bên cuống họng phải thoa cho thường thì tỉnh lại liền.

4° — Ho hen khà khè, đàm lên chận nghẹt, hơi thở không được thông thì phải lấy dầu nầy mà thoa nơi cuống họng và trước ngực cho thường lại phải nhểu chừng 10 giọt dầu nầy vào một chút nước sôi mà uống thì sẽ thấy hiệu-nghiệm.

5° — Đờn-bà nằm bếp mê hay xây xẩm, hoặc nhức đầu đau bụng thì phải lấy dầu nầy mà thoa hai bên màng tang, trên ngực dưới bụng rồi cũng làm theo cách nói trên đây mà uống thì thấy sự hay, hoặc người có thai mà dùng thường dầu nầy thì lại càng tốt lắm.

6° — Con nít bị kinh phong mửa là ngày đêm la khóc, hoặc hay ọc sữa trong ruột có phong, ngoài thoa trong uống, hiệu-nghiệm như thần.

7° — Đi tàu say sóng mà mửa, hễ biết dùng dầu nầy thì ắt thiên vô sự.

8° — Hoặc bị đầu phong đau nhức, hoặc bị phong thấp, tay chơn nhức mỏi, hoặc bị phong hòa mà đau răng, phải dùng dầu nầy mà thoa xát nơi mấy chỗ đau thì hết liền.

Những là một u mụt nhọt, các thứ ghẻ chốc, con nít bị thai độc mà sanh ghẻ ngứa cả mình hoặc bị muỗi cắn, hoặc sâu xuống cũ dầu nầy mà thoa thì thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Người lớn mỗi lần 5 giọt đến mười giọt, con nít từ 1 giọt đến 5 giọt, phải pha với nước trà hay là nước sôi mà uống.

Giá mỗi ve là. . . . . 0$25 | 12 ve là. . . . . 2$50

Các thứ thuốc của bổn được phòng có gởi bán khắp cả các tiệm thuốc bắc trong mấy tỉnh lớn.

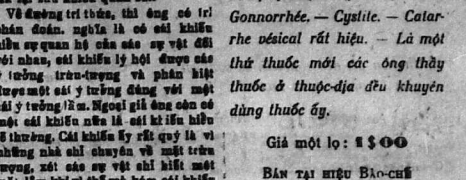
8061

NHÂN GIÁ BẠC CAO

nên mua một cái xe-đạp của

XƯỞNG AVIAT

HANOI

LUCIFER Touriste luxe 850 quan

LA LOUVE » 800 » 8090

NHÀ BÀI-CHUỒNG

Tức là hiệu Báo-chí MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh cổ đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Urajormine

Giá 1$ 20 một hộp

Cải-lương Hí-viện

Rạp hát mới
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Sắp sửa diễn
KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương

Tối thứ tư 11 Août
diễn
NHỊ ĐỘ-MAI
(Liên hồi)

Từ hồi Hạnh-Nguyên công-hỗ cho đến Giang-Khôi phải đòn,

Tối thứ năm 12 Août
diễn
NHỊ ĐỘ-MAI
(Liên hồi)

Từ hồi Mai-sinh và Hạnh-nguyên cùng ôm tương tư cho đến hồi Lưu-Kỳ và Hoàng-Tung bị tội.

Nên đi xem
NHẬT PHIẾN BĂNG TÂM
Diễn để đáp anh em bị lụt tại xứ Bắc-kỳ
Vừa mua vui vừa làm việc nghĩa
Diễn tại rạp: CẢI-LƯƠNG-HÍ-VIỆN, phố hàng-bạc.
Tối 14 và 15 Août 1926
Đúng 8 giờ mở màn.

Hội-đồng Tri-sự xin nói để liệt-quí hội viên Hội Cải-Lương-Hí-Viện biết rằng: 2 buổi hát này đáp việc nghĩa; nên các ngài có đến xem hát thời phải mua vé cũng như các ngài đem tâm làm phúc vậy.

AI CÓ AUTO XIN NHỚ:
Hiệu Trịnh-xuân-Nghĩa, 7, Rue du Chanvre, Hanoi, bán: các kiểu kính (Pare-brise d'auto), cốt điện, cốt tay, ruột gà, bông gạo, cổ Algérie để làm đệm auto, chai đựng nước nóng và nước đá để đi đường.
Xin viết thư lấy giá. 3.000

Mấy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt; có nhức mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE
selon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
Bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kỹ-nghệ
56, Rue Paul-Bert, Hanoi

Furan

ÍT KHI CÓ! · ÍT KHI CÓ!

Pervenche

MỚI BÁN CHIẾU-HÀNG

từ ngày 6 Juillet đến ngày 6 Août mà thôi

Xe-đạp đáng giá 52$ lại chỉ bán có 32$ mà thôi

Vì muốn cho ai ai cũng đều biết những thứ xe « FURAN » và « PERVENCHE » là thứ xe vừa tốt đẹp, vừa rẻ tiền, nên có bán chiếu-hàng từ ngày 6 Juillet cho đến ngày 6 Août mà thôi:

		Bán buôn:	bán lẻ:
Xe-đạp « FURAN » hay « PERVENCHE »	không có đồ phụ-tùng. . . .	26$00,	28$50
» » »	một máy hãm, có đồ phụ-tùng.	» 28.00,	» 31.00
» » »	hai máy hãm, có đồ phụ-tùng.	» 29.00,	» 32.00
» » »	một máy hãm, có đồ phụ-tùng, một carter và một đèn. . .	» 30.00,	» 33.00
» » »	hai máy hãm, có đồ phụ-tùng, một carter và một đèn. . .	» 31.00,	» 34.00

Gửi đi khắp Đông-dương rất cẩn-thận.
Nhân dịp tốt này, các qui-khách nên mau mau mà mua.
Có bán các đồ phụ-tùng về xe-đạp và xe-nhà, giá rất hạ.
Các thứ xe-đạp chỉ có ít thôi, qui-khách nên gởi ngay giấy mua cho M. DEBIOLLE là đại-biểu độc-quyền ở Đông-dương này, số 57 và 59, đường Quan-thánh, Hanoi. Giây nói số 520
3057

TAM-DƯƠNG (Vĩnh-yên)

Đi đâm có ngày gặp mả! — Vừa rồi thấy giải đi qua phố huyện một chú quyền theo sau có thiếu-nữ và vài người cầm tay thước. Hỏi ra mới biết là nhân ngày chủ nhật chú quyền kia được nghỉ quan thời về các chốn thôn quê để giờ cái thú đoạn trên hoa gheo nguyệt nên bị người ta bắt được mà nên nỗi. Song dẫu đã cũng chẳng lạ gì, có một điều lạ là ít lâu nay ở huyện mới sản xuất ra một bọn, chiêu chiêu cứ ra đường là nhỏ đàn bà con gái gánh nước để thả lời ong bướm, nom rất thô bỉ. Nghe như bọn này cũng con nhà tử tế cả mà sao bành động một cách đê mạt thế. Có lẽ bọn này cũng muốn được có ngày đeo mo như ai ư quyền ấy chăng.

T. lai sao

ĐÁP-CẦU

Lại một cái án mạng lạ lùng nữa. — Vừa rồi một người con gái Khách tên là Cam-bình 16 tuổi, là con người Khách Tchong-tu-Vinh, 61 tuổi, buôn bán, nhà số 3, phố hàng Gio, không biết làm sao mà chết đuối ở sông. Khi sắp cầm biết rồi, thì thấy người con gái ấy có mặc cái quần tắm cái áo trắng, răng nghiến chặt, miệng mím lại, không có vẻ gì ra cách chết đuối cả. Tay có đeo cái nhẫn vàng.

Xem ra thì chỉ một chết độ vài giờ thôi.

Đem về nhà thương, lột quần áo ra khám, thì thấy có một cái hoa-tai vàng ở trong áo rơi ra. Còn khắp mình mẩy không có thương tích gì cả.

Người ta nói rằng nguyên người con gái này, tối hôm 5 août sau khi cơm nước xong, cô trang-điểm vòng hoa xuyến hột đi xem hát. Khi tan hát, vào lối 2 giờ sáng, ra về, thì có người trông thấy à đứng nói chuyện với một người kép hát tên là Ng-kim-Giao, 20 tuổi, người phố hàng Quạt bên Hanoi, ở một mình, ở tối kia. Đối người kép ấy đến lối, thì người kép khai rằng, không đứng nói chuyện với người con gái Khách ấy bao giờ, và hôm ấy hát xong, thì người ấy cùng với một người bạn ra sông tắm mát rồi về, chứ không đi đâu nữa cả.

Việc này hãy còn đương đò xét.

PHÚ-THỌ

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Lavosat, Percepteur 460f. Ng-ai-Vưu, tri-huyện 100f. Lưu-v-Bá, chargé des P. & T. 50f. Ng-bá-Thọc, Médecin aux. 10f. Đỗ-đình-Thiện, tri-châu 92f.

BẮC-KẠN

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — Autorités sanitaires et communales du châu de Nari 699f 20. Mme Pellegrini 23f.

CAO-BẰNG

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Bế-sac-Tung, tri-châu 225f. Lương-văn-Báo, trợ lá 45f. Lương-văn-Êm, thừa-phái, Trần-thanh-Tư, thừa-phái. Vũ-v-Chương, châu Đoan. Lý-nguyên-Hanh, quan chiêu. Vũ-v-Nghĩa, chánh tổng. Nông-v-Thanh, phó-tổng. Đàm-trung-Nghĩa, chánh-tổng. Nông-văn-Quyền, chánh-tổng. Hoàng-v-Thiệu, phó-tổng. mỗi vị quyên 23f 50. Habitants châu de Na-quang 1046f 25. Officier, sous-officiers, caporaux et soldats du détachement du de Bon du 2e étranger (2e versement) 562f 50. Ng-bá-Quán, thừa-phái 23f. 25. Habitants châu Thương-lăng (1re liste) 1.920f.50. Habitants châu Thương-lăng (2e liste) 1.920f.50. 12e Cie du 3e T. T. à Tràng-Khánh 1,311f.

HƯNG YÊN

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — M. Frezard, douanes et régies 245f.

YÊN-BÁY

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Lou-tsou-Kao, commerçant 500f. Destefaire, chef de district 111f.25. Ng-văn-Thọ, secrétaire 23f.

THÁI-BÌNH

Cuộc tự-ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Guilpart receveur D. & R. 225f. Dazet, gendarme 20f. Lê-qui-Lợi, directeur des Nattes 345f.

Việc Nam-kỳ

CHỢ-LỚN

Giết vợ rồi cắt cổ tự vẫn — Cách vài ngày đây tại Hiệp-hòa (Chợ-lớn) có xảy ra một cái thảm kịch một người đàn ông vì trong lúc ghen tuông giết vợ chết rồi trở dao cắt cổ mình tự vẫn, xem rất nên ghê gớm nghe qua tưởng đã rõn ốc rùng mình.

Tên Kinh có vợ cũng đã lâu rồi vợ chồng ở với nhau sinh đẻng hai đứa con rất nên hòa thuận trong gia đình được yên ổn luôn không đều sai lộn xộn. Nhưng vài tháng sau đây người đàn bà lại đổi tính nên trong nhà vợ chồng hay rầy rà nhau thường lắm.

Đó là việc riêng của người nên kẻ lối xóm không ai để ý đến làm gì, họ ngỡ câu: Bụt trong sông còn động thay, hướng chi vợ chồng sao khỏi việc rầy rà nên ruồi khi thấy hai vợ chồng Kinh rầy lộn với nhau thì cũng tưởng việc rầy thường chớ không để là đại sự.

Cách vài bữa rồi đây vợ của Kinh biểu chàng ta một hai phải bán miếng ruộng của ông bà để lại đặng có tiền xây cất cho qua ngày tháng.

Kinh muốn cho vừa lòng vợ nên bán miếng ruộng được 200$ 00. Lấy tiền đem về nhà vợ của Kinh chịu lấy hết hai phần ba, còn lại một phần ba để Kinh cất, nói rằng để Kinh để tiền trong mình rủa xài bảy bạ hết.

Thấy vợ nói có lý, Kinh làm thinh không nói chi cả, nhưng qua bữa sau vợ Kinh lại lớn giọng lớn tiếng mà nói với Kinh rằng: "Thiệt thấy gia đạo nhà mà bất buồn nghiêm bất muốn ở đời, thôi ngày nay đôi ta hết phần duyên nợ rồi vậy ai lo phận nấy, nhà mình mình ở, còn tôi đi đâu mặc kệ tôi".

Kinh có thương vợ nhiều thiệt vì là ở với nhau đã lâu rồi thêm có đẻ ba mặt con, nên khi nghe vợ nói vậy liền mở lời ăn từ khuyên lơn cho vợ hết buồn đừng có thấy cảnh nhà nghèo khổ mà phân ly chia gối rẽ túy chia uyên như vậy. Việc rồi êm.

Hôm kia vợ của Kinh lại lên tiếng nữa biểu Kinh một hai phải bán nhà lấy tiền đưa cho nàng đặng nàng đi về bên cha mẹ với hai đứa con.

Nghe vậy Kinh lấy làm bất bình bất xúc chẳng biết sao, nghĩ nếu mình cứ lòng nào ai nỡ nào thì nó coi bộ được nước quen ăn làm tới chịa sao nổi.

Thôi có muốn vậy thì cũng nên để cho nó thong thả làm gì tự ý hơi nào mà bó buộc nó ở lại trong nhà, vì nó đã đổi tính đổi lòng rồi, thì có ngày nó hại thêm không biết sao đề phòng cho đặng.

Vì vậy nên Kinh liền nói với vợ rằng: Thôi, như mày không muốn ở đời với tao nữa thì thôi, tao cũng không cần bó buộc cầm cống mày ở lại làm gì, vì duyên nợ đôi ta tới ngày nay thì hết, mày được quyền tự do muốn đi đâu thì đi làm gì tự ý, nhưng không được bắt hai đứa nhỏ theo, con tao phải để tao nuôi.

Vợ Kinh không chịu nên vợ chồng rầy lộn cãi chửi mắng với nhau nữa.

Chuyện này thiệt là làm lớn da. Ở! phải biết cái mặt người đàn bà thế nào chửi làm sao không còn chỗ gì nói được.

Kinh nhịn hết sức nhịn không được nổi trận lôi đình chạy ra sau hè lấy một con dao ra thấy vợ còn chửi nữa nên ra hươi tay chém xuống một dao, con áo phụ tế nhào xuống đất chết liền tại trận.

Thấy vợ chết nằm trên vũng máu lênh láng, thì lại bắt ràng mình sợ nhưng việc đã lỡ rồi biết sao, nên Kinh liền trở lưỡi dao cắt cổ mình quyết chết theo vợ cho rồi chớ không còn muốn sống làm chi cho phải bị tội mất chốn ngục hình cực khổ.

Hai đứa con còn nhỏ đại thấy cha mẹ mình làm thế sợ hoảng la lối khóc lóc om xòm, chúng thấy Kinh chém mẹ chúng nó chết lại còn sợ nhiều hơn nữa nên chạy tuốt ra đường kêu người lối xóm tiếp cứu.

Người lối xóm nghe hai đứa nhỏ khóc la một cách rất nên thảm thiết chẳng hiểu gì lật đật chạy đến nhà xem thì thấy vợ Kinh nằm trên vũng máu chết hồi nào rồi, còn chàng ta cũng cắt nhưng còn thở thoi thóp.

Lập tức cho hương chức làng sở tại hay chở Kinh xuống nhà thương cho quan lương y cứu cấp. Bịnh của Kinh rất nặng chẳng biết thế nào sự khó sống đặng nổi.

Nghe ra nỗi không ăn thì việc ấy tại nơi con đàn bà ấy ở hai lòng mới có xảy ra như vậy. Thấy lòng dạ đàn bà mà bất nào nỡ ghé sự không sao nói được.

Có chồng có con mà còn sanh tâm trai trên gái dưới rồi về nhà kiếm chuyện rầy rà với chồng buộc phải thôi nhau đặng thong thả cùng tình nhân thỏa thích. Loại người như vậy chết cũng chẳng tiếc chi nữa.

Ấy cũng là một cái gương để cho đàn bà xem mà sửa tính. T. L. B.

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Qui-khách nên mua những xe-đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng.

XE-ĐẠP TERROT:

Thượng hảo hạng	62$00
Hạng đi đường xa B.	52.00
Hạng đi đường xa A.	50.00

XE-ĐẠP ALCYON:

Thượng hảo hạng	60.00
Hạng đi chơi.	52.00
Hạng đi đường xa.	45.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR » 45.00
3056

MỘT LỜI KHUYÊN BẢO RẤT TỐT

Nếu thấy ai mắc phải bệnh ruyền, bệnh ban thì nên mách người ta dùng thuốc « REMÈDE D'ABYSSINIE EXIBARD », thuốc hột, thuốc viên thành điều, thuốc tăng lá cỏ hái công như đông điều mọc mà bán vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều bằng Médailles vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm, hiệu nhân chữa được đến hàng ngàn người khỏi bệnh.

Đã bệt trong một cái đầu, hoặc trên một mảnh tim-khí mà đỏ, rồi thổ cái khoái thuốc, thì hộp tức đỏ ngay. Có thể uống, có thể hít hiệu-hiệu là thường. Mỗi thuốc quốn Abyssinie Exibard (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXIBARD) công hiệu-nghiệm lắm.

Trên nói bằng quốc chung quanh hộp thuốc có in đầu-hiệu sau này mới là thực hiệu:

MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại BLANC, Hanoi
MONTÉS, Hanoi

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Kính trình các quý khách biết rằng bản hội soạn những tích hát sau này toàn là tích hát chèo cổ có nhiều giọng chèo, làm đoạn than văn rất là êm ái và vui trò từ đầu đến cuối

Mời các quý khách chiếu cố đến nghe hát, trước mua vui, sau biết tái cho bạn hát mà các quý khách văn thường ngợi khen đã bao lâu nay:

Tối thứ tư 11 Août 1926
NGHĨA HỒ BÁO ÂN
Tối thứ năm 12 Août 1926
NGÕA BỒN ĐỐI TỤNG
Tối thứ sáu 13 Août 1926
PHAN-TRẦN
Tối thứ bảy 14 Août 1926
HỒN TRƯƠNG BA
DA HÀNG THỊT
(Đỗ Thích giáng linh)
Tối chủ-nhật 15 Août 1926
ĐA MANG HAI CHỮ TẬT TÀI
3006

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

1 huốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. 1 huốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU Bào-chế
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3009

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên tâm và ô-long mới như sau này:

Chè Kim thái liên-tâm ô-long
» *Kông-thái* » »
» *Tam-nguyên* » »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mậu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại dượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*
3 Rue des Cantonnais Hanoi.
3055

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn: từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.
3011

Rượu DUBONNET
là rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Hỡi các người mắc bệnh trĩ.

Nếu ai mắc phải bệnh trĩ (Lậu và giang-mai) đã lâu hay mới, đã nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên lập tức dùng thuốc của hiệu 17-20QE-LIÊN, N° 46, Rue Principale à Bép cần, vì hiệu ấy là một nhà chuyên-trị hẳn thuốc bệnh trĩ đã có thứ thuốc không nghẹy nào là không tiếp được giấy người khen và mình tự ở nào nơi gửi tới.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim đức giảng, 52, phố hàng Bè và ở Huế hiệu Phương-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán hộ. 3023

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bán-hiệu có bán buôn các thứ các nhiễu, hàng tân nhiễu tấm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng to (Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lụa, bông, quế, nến vân vân và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Nay mới có đủ các mối, lãng thâm, moan đen và nỉ mền rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG
3015

Hễ nào là bệnh trĩ?

Bệnh chỉ là mọc mụn trong ngại chàng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kịp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chàng.

Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn lạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM
Trĩ khoa Y-sinh
26, Phố hàng Đường. Hanoi
3053

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết sẽn. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kinh huyết sinh ra rào phải, làm cho hay hờ mệt.

Ấy là:
THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT
MẪU HỒ $ 1.00

Bình ghẻ chốc

Đau nhất trong chốn chăng

LẮC, NGỨA, DA TRẦY KHÔ, MỤC, CHÍ công hiệu kỳ bình chứng nan nghèi đa-thần thì trị tuyệt một cách hay, nhất thuốc thoa

FLORENTINE

Các ông đừng thử một lần, coi có quả thuốc thiệt hiệu-nghiệm vậy chăng. Có cụng người đã chứng chắc hay lắm! Cùng các nhà thuốc có bán.

Thuốc đán FLORENTINE

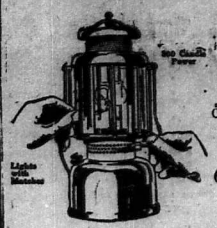
Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần-hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh.

Ở các hàng bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3150

ĐÈN MĂNG-SÔNG

(LAMPE COLEMAN)

SÁNG NHƯ SAO BĂNG!

Rứt tiện cho các nhà sang-trọng và các khách-sạn ở khắp các nơi không có đèn điện

Cách dùng rất giản-dị! Thắp không tồn!

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.
3007

Nhà Bán-đồ « TÂN-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh dảng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính ăng mấy đọt.

Giá tiền 0$90

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

QUYỂN THỨ **NHẤT**, QUYỂN THỨ **NHÌ**, QUYỂN THỨ **BA** VÀ THỨ **TƯ**, QUYỂN THỨ **NĂM** VÀ THỨ **SÁU**

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả: **Victor Hugo**
Dịch-giả: **Nguyễn-văn-Vĩnh**

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ 1, mỗi quyển.		0$50
— 2, —		0.45
— 3-4, —		0.35
— 5-6, —		0.45
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển		0.20
— cả 4 quyển gói làm một.		0.40

Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một.
— năm — sáu —

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudel thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn: 0$50

Bán tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI
3023

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC NHỎ MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, 44 kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam,

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt . . . . . 0$90

ĐỘC-QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
3023

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường làm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giá là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu lại Hanoi, Haïphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haïphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo
3025

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ dẹp.	*Một lít:*	2$50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít:*	4$95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít:*	3$50
— *supéressence.*	*Một lít:*	2$70
— *ambrée.* . .	*Một lít:*	3$60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois. .	*Một lọ:*	3$15
— *Pompéia, Floramye, Azuréa. Trèfle Incarnat, Printanel.*	*Một lọ:*	1$15
Phấn « PIVER », essences diverses . .	*Một hộp:*	0$52
LOTIONS « PIVER » — . . .	*Một lọ:*	0$90

3005

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets
3023

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, sưng dọ dày, đau dọ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, thế nên. Có thể tinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestil

có các chất: Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại Nhà Ba-chuông, Hanoi
3023

Dù các ngài đau dọ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kết hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh dày, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ECO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ.* . . . . . *Một litre:* 2$40
Trước khi ăn cơm nửa một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* 1,25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm.* . . . . . *Một chai:* 1,25

SOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai:* 0,80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu
3023

NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cũng là diện-mạo già đi, là bởi các chất dựng nên da khô đi.

THỨ CRÈME SIMON

CRÈME SIMON

PARIS

giữ cho da mềm mại, giữ cho người trẻ và đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cảm thử, và các dấu sâu bọ đốt, vân vân.

Phấn và xà-phòng Simon

MỚI XUẤT BẢN:

SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt và nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ
Giá bán: 0$50 — Tiền cước: 0$20
Bán tại bản-quán và các hàng sách

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN